

Notariaat magazine

maandelijks informatie- en opinieblad
voor en over het notariaat

editie 1 | februari 2015 | jaargang 15

Wilsbekwaamheid:
'Die twijfelsituaties
zijn het lastigst'

8

Voorzitter
Franc Wilmink
neemt afscheid

16

Boer
zoekt ruil

20

Project Nieuwe Warmteweg:

Een week douchen op één vuilniszak

 KNB

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

Sdu UITGEVERS

Toets 2 voor verzekeringen, toets 4...

Vergeet 't maar, bij Niehoff Werning & Kooij krijg je nog iemand van vlees en bloed aan de lijn. Snel, adequaat en vakkundig.

Niehoff Werning & Kooij is een onafhankelijke adviseur die volledig is gespecialiseerd in financieel advies, toegespitst op het notariaat. Ongeacht of het gaat om arbeidsongeschiktheid, beroepsaansprakelijkheid, pensioen of personeel. Met meer dan 35 jaar ervaring kennen wij uw beroep en weten wij waar de valkuilen zitten.

Als u wilt weten wat onze specialisatie voor u kan betekenen, bel dan 033 - 464 13 40 voor een afspraak.

Zekerheid is dichterbij dan u denkt.

www.nwk.nl

Niehoff Werning & Kooij
financieel adviseurs voor advocatuur en notariaat

CIB Centraal InkoopBureau Dé kantoorespecialist voor notarissen

Wat is nu de stand in aktepapierland?

Mei 2013 introduceerde het CIB eigen en hoogwaardig notarieel aktepapier. Binnen 6 maanden waren de prijzen met 30% gedaald. Het CIB en Joh. Enschedé gingen naar uw gunst. Wat speelde zich af in 2014?

Aan het woord is Ewout van Haeften MBA,
directeur van CIB Centraal InkoopBureau B.V.

Wat is CIB Centraal InkoopBureau voor een bedrijf?

"Het CIB is sinds 1937 het inkoopbureau van de VNG dat in 2006 is zelfstandig. Door deze achtergrond zijn we de enige volwaardige specialist op het terrein van duurzame archiefmiddelen in de zin van de Archiefregeling 2009. Zo koopt meer dan 60% van alle Nederlandse gemeenten al hun NEN 2728 kopieerpapier in via de papierveilingen van het CIB. Aangezien het notariaat ook onder de Archiefwet valt, kunnen we onze expertise nu ook aan notarissen aanbieden. Dat doen we dan ook sinds 2006 met een buitendienst die de notarissen bezoekt en een catalogus speciaal gemaakt voor het notariaat".

Verkocht u toen ook al notarieel aktepapier?

"Joh. Enschedé was toen al meer dan 30 jaar monopolist op het gebied van notarieel aktepapier en bood mij aan aktepapier bij hen af te nemen met een eigen merknaam. Dat heb ik toen geaccepteerd omdat dit mijn ingang betekende om de andere notariesspecifieke-

en archiefwetartikelen aan te bieden. Het CIB is al die jaren 5% voordeliger geweest dan Joh. Enschedé, maar moest genoegen nemen met een zeer beperkte marge. Daarnaast was een deel van de notariemarkt verboden terrein voor het CIB. In feite bleef Joh. Enschedé al die jaren de monopolist voor aktepapier".

Hoe kan dat dan, 5% voordeliger zijn dan je leverancier?

"Dat ging ook niet vanzelf. Ik heb dat kunnen bedingen omdat Joh. Enschedé zo wilde voorkomen dat ik met eigen aktepapier op de markt zou komen."

Kreeg u voet aan de grond bij de notarissen?

"Zeker! In die zeven jaar groeiden we behoorlijk en hadden we een marktaandeel in aktepapier van iets meer dan 20%. Daar waren we best trots op, gezien de beperkingen die ons werden opgelegd. Maar het begon wel te knellen. Zo hadden we een verbod om aan Netwerknotarissen te verkopen. Dan mis je toch al gauw 15% van de markt."

Hoe kon u daar nog tegen strijden?

"Dat lukte niet goed. Daarom heb ik de stoute schoenen aangetrokken en eigen notarieel aktepapier in een beveiligde papierfabriek laten maken en

vervolgens in mei 2013 op de markt gebracht. Sindsdien hebben we de Netwerknotarissen wel benaderd met als resultaat dat 1 op de 3 Netwerknotarissen nu ons aktepapier gebruikt. Van alle notariskantoren koopt nu 40% bij het CIB."

Hoe vergelijkt uw aktepapier zich tot dat van Joh. Enschedé?

"Eerst heb ik gesprekken gevoerd met experts uit de identiteits- en documentfraude teams en met hun hulp hebben we hoogwaardig aktepapier ontwikkeld. Deze document experts zijn het er unaniem over eens dat notarieel aktepapier een waardedocument is. Waardedocumenten in Nederland bestaan altijd uit 'optisch dood' papier. Dit houdt in dat het papier onder aanstraling met UV-licht niet oplicht. Als (een gedeelte van) het document toch oplicht, kan dit een aanwijzing zijn dat er in de tekst iets veranderd is. Met deze controle komt fraude al snel aan het licht. Daarnaast hebben we microtekst toegevoegd aan het aktepapier. Het CIB aktepapier is het enige aktepapier met deze eigenschappen. We bieden dus hoogwaardiger papier dan dat van de concurrent en zijn bovendien altijd tenminste 5% voordeliger".

Wat gebeurde er toen het CIB dit eigen aktepapier op de markt bracht?

"Door de introductie van ons Eminent en Confident aktepapier met een sterk verlaagde prijs, hebben we Joh. Enschedé voor het eerst in de geschiedenis meegetrokken in een neerwaartse prijsdynamiek zodat alle notarissen nu profiteren van een 30% lagere prijs voor aktepapier. En we garanderen altijd zeker 5% voordeliger te zijn dan Joh. Enschedé. Zonder onze introductie van eigen aktepapier in mei 2013 hadden alle notarissen nog steeds de prijs van april 2013 betaald".

Zijn er nog andere voordelen?

"Indien u op werkdagen vóór 14:00 uur bestelt, leveren we het aktepapier de volgende werkdag af. U heeft dus hoogwaardiger papier, voor een lagere prijs en met een snellere levering. Driemaal beter dus!"

**Oordeel zelf en ga naar aktepapier.cib.nl
of vraag een proefpakket aan via
079 36 38 400**

*‘Als je voelt dat het niet pluis is,
kun je het beste een arts inschakelen’*

8 ‘Die twijfelsituaties zijn het lastigst’

Soms is het overduidelijk dat een cliënt niet wilsbekwaam is. Maar meestal is het niet zo zwart-wit. ‘Neem je twijfels serieus en vraag advies aan een arts’, zegt VIA-voorzitter Saskia van de Merwe.

16 Voorzitter Franc Wilmink neemt afscheid

Tijdens zijn voorzitterschap van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) richtte hij zich op de overeenkomsten tussen notarissen. Daarnaast analyseerde het bestuur wat de echte bedreigingen zijn voor het notariaat en hoe die zouden moeten worden aangepakt.

Beroeps- en praktijkuitoefening

- 32 Melden beëindiging vaste waarneming en einde nevenbetrekking
- 33 Geef wijzigingen *G. Fikkert's jaarboek* nu door
- 33 Centraal Curatele- en Bewindregister: niet ieder bewind is zichtbaar
- 33 Symposium Personenvennootschappen
- 34 Versnelling procedure toetsing verschoningsrecht per 1 maart 2015
- 34 Projectgroep KNB modelreglement 2015 van start
- 34 Vragenlijst geeft inzicht in digitale veiligheid van uw kantoor
- 34 Algemene ledenvergadering en workshops
- 35 Thema KNB Jaarcongres: Notaris in de digitale wereld
- 35 KNB start brede publiekscampagne over het levenstestament
- 35 KNB Cursusagenda

Verder in dit nummer

- 6 Nieuws
- 12 Stelling: Een mediator hoeft niet per se juridisch gekwalificeerd te zijn
- 15 Column Nora van Oostrom-Streep
- 19 Terugblik: Mariska Enzerink
- 24 Project Nieuwe Warmteweg
- 28 En verder: Loes Goedbloed
- 30 Specialiseren is de toekomst
- 32 Column Jef Oomen
- 36 Tuchtrecht
- 38 Personalia
- 38 Kanocolumn

Notariële rol bij kavelruil

20 Boer zoekt ruil

Als je versnippering van landbouwgronden wilt tegengaan, meer natuur wilt of het landschap gewoon beter wilt inrichten, kun je boeren en grondeigenaren het best zelf grond laten ruilen. Dat werkt beter en sneller dan gedwongen herverkavelen of onteigenen. Ook in verstedelijkt gebied trouwens. 'Notarissen kunnen een regisserende rol spelen of een eigen kavelruil creëren door boeren bij elkaar te brengen.'

26 'Het is erg gemakzuchtige wetgeving'

Het wetsvoorstel dat scheiden zonder rechter mogelijk moet maken, lijkt op een terugkeer naar de oude flits scheiding. Met een belangrijk verschil. Juridische bijstand is niet meer verplicht en daarmee is een belangrijk vangnet verdwenen. Wie wijst de scheidende echtelieden straks op de gevaren?

OP DE COVER

Wiebe de Vries en Cindy van Liempdt van Clifford Chance vertellen op p. 24 over het project Nieuwe Warmteweg

Notariaat Magazine
editie 1, februari 2014

COLOFON

Notariaat Magazine is een uitgave van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en publiceert nieuws en achtergronden over onderwerpen die het notariaat raken. Bij de KNB zijn ruim 1.300 notarissen en 1.650 kandidaat-notarissen aangesloten. Het blad wordt in een oplage van ruim 5.000 exemplaren verspreid onder KNB-leden en externe relaties. Notariaat Magazine verschijnt eenmaal per maand, met uitzondering van de maand augustus. De redactie van Notariaat Magazine is onafhankelijk en werkt op basis van een redactiestatuut. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven en opinies in te korten.

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB)
Spui 184
Postbus 16020
2500 BA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3307170

Redactie: Mechtelt Lindenhovius (hoofdredacteur), Jessica Hendriks (redacteur), Joris Drost (redacteur), Clemens van Gessel (correctie),
Telefoon 070 3307170, **e-mail** nm@knb.nl

Aan dit nummer werkten mee:
Lex van Almelo, Wilma van Hoeflaken, Roel Ottow, Tatiana Scheltema, Peter Steeman, Jolanda aan de Stegge, Henriette van Wermeskerken

Redactieraad: Wouter Burgerhart, Bart van Gemert, Steven ten Hagen, Mark Jonker Roelants, Joyce Leemrijse, Hens Meengs, Anne-Marie Snel, Nora van Oostrom-Streep en Mariska Dalmijn-Verkooijen

Foto's: Truus van Gog
Omslag: Truus van Gog

Vormgeving:
Okapi. Corporate Identity Atelier

Uitgever: Sdu Uitgevers,
Peter Frissen
Prinses Beatrixlaan 116
2595 AL 's-Gravenhage
Postbus 20025
2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789571

Druk: Drukkerij
Senefelder Misset, Doetinchem

Abonnementen: De abonnementsprijs bedraagt 116,03 euro per jaar (excl. btw en incl. administratie- en verzendkosten), prijswijzigingen voorbehouden

Abonnementenadministratie:
Sdu Klantenservice
Postbus 20014, 2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789880, fax: 070 3789783

Vanwege de aard van de uitgave, gaat Sdu uit van een zakelijke overeenkomst; deze overeenkomst valt onder het algemene verbintenissenrecht.

Advertentie-acquisitie: Sdu Mediasales,
Marieke van Wezel
telefoon: 070 3780705
e-mail: m.vwezel@sdu.nl

ISSN: 1568-4121

© KNB/Sdu Uitgevers
Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden vervoerdigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de KNB. De bij toepassing van art. 16B en 17 Auteurswet wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopieën, dienen te worden voldaan aan de Stichting Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW te Amstelveen. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

Notaris uit Nijkerk fietst in Israël

Notaris Guido van den Bos uit Nijkerk doet in juni van dit jaar mee aan de Muskathlon in Israël en de Palestijnse gebieden. De Muskathlon is een uitdagende sportieve prestatie op een bijzondere locatie voor een goed doel. Van den Bos gaat ruim 100 kilometer mountainbiken en hoopt daarmee een bedrag van 10.000 euro in te zamelen voor de stichting Open Doors.

De opbrengst wordt gebruikt voor noodhulp in Syrië en Irak, een alfabetiseringsproject voor Egyptische vrouwen en de hulp aan vervolgte christenen in het Midden-Oosten. Dit jaar wordt in Uganda, Kenia, Tanzania, Griekenland en Israël een Muskathlon georganiseerd. Vorig jaar werd met de Muskathlon ruim 1,8 miljoen euro opgehaald.

Meer informatie vindt u via www.muskathlon.nl/deelnemers/420/guido-van-den-bos of www.vandenbosnotaris.nl

Landelijk Notarieel Studentcongres richt zich op verleden, heden en toekomst

Op 12 maart 2015 wordt in Groningen voor de vijftigste keer het Landelijk Notarieel Studentcongres (LNSC) georganiseerd. Het onderwerp is dit jaar 'Het notariaat: verleden-heden-toekomst'. Studenten notarieel recht buigen zich onder leiding van negen sprekers over de vraag waar het notariaat vandaan komt, waar het nu staat en waar het naartoe

zal gaan. De sprekers zijn afkomstig van alle betrokken universiteiten, de dagvoorzitters van het LNSC zijn prof. mr. W.D. Kolkman en prof. mr. dr. L.C.A. Verstappen.

Meer informatie over het onderwerp, de sprekers en het programma is te vinden op www.lnsc.nl/lnsc2015

Nora van Oostrom bij BNR over online executieveiling

Per 1 januari is het mogelijk om via internet mee te bieden bij een executieveiling. Nora van Oostrom, woordvoerder van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB), was woensdag 14 januari te gast bij BNR Nieuwsradio om daarover te praten.

Door de wetswijziging is het mogelijk het te veilen pand van tevoren te bezichtigen. 'Hierdoor weet je gewoon beter waar je aan toe bent, je kunt de staat beter inschatten. Ik zie niet in dat het voor banken een belemmering vormt om voor zo'n huis een hypotheek te geven', aldus Van Oostrom. De Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) maakte half januari bekend dat in 2014 4.792 huishoudens een beroep hebben gedaan op de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) vanwege een gedwongen verkoop van de woning met verlies.

Bijna 200.000 geregistreerde akten in december

In december 2014 zijn er 198.366 akten gepasseerd. Dit blijkt uit cijfers van het Centraal Digitaal Repertorium (CDR) van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB). In het vierde kwartaal van afgelopen jaar registreerden notaris-kantoren 421.084 akten bij het CDR. Dit blijkt uit de drie nieuwe factsheets met cijfers over akten, testamenten, en leden en medewerkers.

De meeste akten werden gepasseerd in december. Zo werden onder meer 9.100 schenkingsakten geregistreerd; in november

Nieuwe versie app ministerie Veiligheid en Justitie

De app Min.VenJ van het ministerie van Veiligheid en Justitie (V&J) is uitgebreid met een aantal nieuwe onderwerpen, zoals Politie en Burgernet. Daarnaast biedt de app toegang tot de socialmediagids van V&J en is onder meer een optie toegevoegd om je vanuit de app te abonneren op digitale nieuwsbrieven. Het ministerie lanceerde de eerste versie van Min.VenJ in 2012. De nieuwe versie van de app is sinds dinsdag 13 januari gratis te downloaden in de app- en Androidstores (Google Play). De app is geschikt voor iPhone, iPad, androidphones en androidtablets.

Het lijkt erop dat veel mensen op het laatste moment nog gebruik wilden maken van de schenkingsvrijstelling.

waren dat er 2.674. Het lijkt erop dat veel mensen op het laatste moment nog gebruik wilden maken van de schenkingsvrijstelling. 30 december was de drukste dag voor het CDR. Op die dag werden 17.500 akten geregistreerd, terwijl het gemiddelde in december op 6.400 akten per dag ligt. De factsheets zijn te bekijken op de website www.knb.nl.

**‘We verbruiken
70 procent
minder stroom’**

Werken in het ‘duurzaamste’ kantoorgebouw ter wereld. *The Edge* op de Amsterdamse Zuidas kreeg eind 2014 de hoogste score, ooit afgegeven van het BREEAM-keurmerk voor nieuwe gebouwen. Het bureau van **Willemijn Schreuder**, kandidaat-notaris bij AKD advocaten & notarissen staat op de twaalfde verdieping. ‘De toiletten worden gespoeld met regenwater.’

Hoe bevalt uw nieuwe plek?

‘Op 15 november was de grote verhuizing. Dat ging heel soepeltjes. Op vrijdag werkte ik nog in ons oude pand en na het weekend meldde ik me op de twaalfde verdieping van *The Edge*. De toegangspassen werkten overal en dus kon iedereen direct aan het werk. Veel mensen zijn nog steeds benieuwd hoe het is om in het duurzaamste kantoorgebouw ter wereld te werken. AKD zit hier met ruim 70 mensen en we hebben ruimte om te groeien. Er is in het hele gebouw plek voor zo’n 1.900 mensen. Accountancykantoor Deloitte neemt ook een flink deel van de ruimte in en we krijgen de komende maanden nog meer bureaus. Er zijn al heel wat cliënten het pand komen bewonderen.’

Waarom merkt u dat u in het duurzaamste kantoorgebouw ter wereld werkt?

‘*The Edge* scoort op het gebied van duurzaamheid op heel veel verschillende punten. Zo staat er bijna 1.700 m² aan zonnepanelen op het dak en zorgen speciale pompen niet alleen voor verwarming, maar ook voor elektriciteit. Zelfs om onze elektrische auto’s op te laden. Verder gaat de verlichting automatisch uit als een ruimte niet wordt gebruikt. Vergelijkbaar met je computer die op stand-by gaat. Een ander voorbeeld, de toiletten worden gespoeld met regenwater. In vergelijking met de normen van het Bouwbesluit verbruiken we 70 procent minder stroom. Het is heel erg knap dat je daar in de praktijk eigenlijk niks van merkt. Het geeft bovendien een goed gevoel, een gevoel dat we erop vooruit zijn gegaan.’

*Hoe ziet *The Edge* er verder uit?*

‘De binnenkomst in het atrium is overweldigend. Het is echt een ontzettend mooi pand van veertien verdiepingen. Ik ben er ook best trots op dat we hier werken. Wat opvalt, is dat de ruimten heel erg licht en breed zijn, met veel glas. Bovendien is alles voorzien van de nieuwste gadgets. Je kunt bijvoorbeeld het klimaat en licht op je werkplek regelen met je smartphone. En er is een fitnessruimte zodat je eventueel tussen de middag kunt sporten. Maar ik doe dat liever na het werken.’

D66 wil verlaging erfbelasting alleenstaanden

D66 wil dat alleenstaanden zonder (pleeg-) kinderen de keuze krijgen een erfenis te geven die tegen hetzelfde tarief voor de erfbelasting wordt belast als een erfenis die bestemd is voor kleinkinderen en verdere afstammelingen. Dat zei Tweede Kamerlid Wouter Koolmees in aanloop naar het Tweede Kamerdebat over de inkomens- en vermogensverdeling.

De partij vindt dat de erfbelasting te veel is opgesteld voor de traditionele gezinssituatie en wil het stelsel moderniseren. Koolmees pleit ervoor dat alleenstaanden zonder kinderen een erfenis tot (ruim) 120.000 euro kunnen toekennen die valt onder het middelste tarief van 18 procent in plaats van onder het derde en hoogste tarief van 30 procent. Ook voor

erfenissen van boven de 121.296 euro wil D66 dat alleenstaanden zonder kinderen een erfenis onder het tweede tarief kunnen geven.

ISSUEGROEP FISCALITEIT

De onlangs door de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) ingestelde issuegroep Fiscaliteit zal zich ook gaan buigen over de erfbelasting. Deze issuegroep brengt advies uit aan het KNB-bestuur over de door het kabinet aangekondigde herziening van het belastingstelsel. Hierbij zal de nadruk worden gelegd op de inkomsten-, schenk- en erfbelasting (inclusief de internationale aspecten hiervan). Dit omdat de voorgenomen herziening van het belastingstelsel zich naar verwachting met name hierop zal richten.

Ondertussen op Twitter

Het plan van D66 maakt veel reacties los op Twitter. Niet alleen uit politieke en juridische hoek wordt gereageerd, maar ook economen geven graag hun mening over dit voorstel. Een aantal Twitteraars wil helemaal af van de erfbelasting.

#Socialmedia

Hans Willem Heetebrij, kandidaat-notaris Kern notarissen Harderwijk @hwheetebrij

Peter Ramautarsing @PRamautarsing · 14 jan. Samenleving verandert. Wetgeving loopt achter. D66 wil erfbelasting voor alleenstaanden verlagen nu.nl/politiek/39719... (via @NUnit)

Peter Ramautarsing, Bestuurskundige @PRamautarsing

Marcel Duijvekam, Financieel planner en vermogensbegeleiding @DuijvekamFinanc

Sara Coster @saracoster65 · 14 jan. D66 stelt voor om erfbelasting voor singles zonder kinderen te verlagen. Meeroudergezinnen dan graag 3de/4de ouder via ouder/kind tarief

Sara Coster, kinderwenscoach @saracoster65

Verklaring arts over
wilsbekwaamheid

‘Die twijfelsituaties zijn het lastigst’

Soms is het overduidelijk dat een cliënt niet wilsbekwaam is. Maar meestal is het niet zo zwart-wit. ‘Neem je twijfels serieus en vraag advies aan een arts’, zegt VIA-voorzitter Saskia van de Merwe.

TEKST Wilma van Hoeflaken | FOTO Truus van Gog

‘Is iemand nog in staat om zelf te bepalen wat hij wil? Die vraag komt vaak aan de orde’, zegt Ruud van Gerven, notaris bij Hoge Van Gerven in Nijmegen. ‘Bijvoorbeeld bij het maken van een testament of bij de verkoop van een woning. En zeker bij het levenstestament. Levenstestamenten zijn vaak voorzien van een voorwaarde: ik verleen een volmacht uitsluitend voor het geval ik wilsbekwaam ben. Een onafhankelijke arts bepaalt of dat het geval is.’

Artsen worden steeds vaker ingeschakeld, zegt Robert Helle, specialist ouderengeneeskunde. ‘Dat heeft te maken met het feit dat we ouder worden, maar vooral doordat er meer geld is. Veel mensen hebben tegenwoordig 1 of 2 ton en een eigen huis. Daar kan ruzie over ontstaan.’ ‘Ook jaren later nog’, zegt Van de Merwe, voorzitter van de Vereniging van Indicerende en Adviserende artsen (VIA). ‘Kinderen die een testament aanvechten na het overlijden van een ouder. Dan moet jaren later beoordeeld worden of iemand wilsbekwaam was.’

VIEROGENPRINCIPE

‘Als je als notaris zeker bent van je zaak, hoef je geen advies te vragen. Maar het komt vaak voor dat een notaris het gevoel heeft dat een cliënt iets niet helemaal begrijpt’, zegt Van de Merwe. ‘Als je voelt dat het niet pluis is, kun je het best een arts inschakelen. Niet de behandelend arts, want die kan zich niet als onafhankelijk arts opstellen.’

Of advies van een arts nodig is, merk je al snel, vindt Laura van Kempen, kandidaat-notaris bij Daamen de Kort van Tuijl Notarissen in Tilburg. ‘Als mensen tijdens een gesprek vergeetachtig zijn. Of als ze angstig zijn en niet open zijn over wat er aan de hand is. Of als iemand een vreemde repeterende beweging maakt. Dat benoem ik en dan praat je er even over. Vaak wordt er dan al veel duidelijk.’

‘Het gaat er ook om of iemand de gevolgen snapt van zijn actie’

STAPPENPLAN BEOORDELING WILSBEKWAAMHEID TEN BEHOEVE VAN NOTARIËLE DIENST

Van Gerven vertelt over een cliënte die al twee jaar in een zorginstelling woont. ‘Ik vroeg haar waar zij woonde en ze noemde haar oude adres. Toen vroeg ik: “Komt u daar nu ook vandaan?” “Ja”, zei ze, daar kwam ze net vandaan. Dan is het overduidelijk.’ Als hij twijfelt, vraagt hij vaak aan een kantoor-genoot of die in gesprek wil gaan met de cliënt. ‘Die stel ik op de hoogte van mijn twijfels en die kan dan uitvoerig gaan praten met de persoon in kwestie en ook tot een oordeel komen. Het vierogenprincipe is goed. En je moet het goed borgen, je moet je overwegingen vastleggen in het dossier.’

Maar die twijfelsituaties zijn het lastigst, zegt hij. ‘Dan is het tijd om advies aan een arts te vragen.’

Van Kempen: ‘Het gaat er ook om of iemand de gevolgen snapt van zijn actie. Dat is iets anders dan antwoord kunnen geven op de vraag waar

en wanneer je geboren bent. Dat kan nog goed gaan, terwijl iemand ondertussen niet snapt dat B niets krijgt als A de enige erfgenaam is.’

EXTRA WAARBORG

Vinden cliënten het altijd goed dat er een arts wordt ingeschakeld die hen beoordeelt? ‘Het komt vaak voor dat de notaris twijfels heeft over de wilsbekwaamheid, maar dat de cliënt die twijfels onnodig vindt’, zegt Helle. ‘Dan kan de notaris zeggen: de zorgvuldigheid vereist dat ik een medische verklaring vraag. Ik zal zorgen dat een arts contact met u opneemt.’ Hij wijst erop dat dat ook in het belang van de cliënt is. ‘Daarmee kun je gedoe achteraf voorkomen.’

Dat is ook wat Van Kempen haar cliënten soms voorhoudt. ‘Soms is het fijn zo’n verklaring te hebben. Dan hebben we een extra waarborg als familieleden hier later moeilijk over gaan doen.’ Die extra waarborg beschouwt ze ook als voordeel voor zichzelf. ‘De cultuur is toch een beetje dat kinderen later zeggen: maar dit heeft moeder echt niet gewild. Ze was op het moment dat ze haar handtekening zette niet wilsbekwaam.’

NORMEN

‘De normen worden zwaarder’, zegt Van Gerven. Hij verwijst naar een uitspraak van het Hof Amsterdam van 13 januari 2015. Het betreft een tuchtrechtelijke klacht tegen een notaris. De notaris heeft twee jaar geleden een testament opgemaakt voor een man die op dat moment in een instelling voor dementerenden woonde. De dochter van de man vindt dat de notaris onvoldoende zorgvuldigheid heeft betracht bij het toetsen van de wilsbekwaamheid van haar vader. De notaris is mede afgegaan op het rapport van een psychiater van een halfjaar

eerder betreffende het vinden van passende huisvesting voor de vader. Volgens de notaris was de vader in de gesprekken die hij met hem voerde af en toe afwezig en verstrooid. Het hof vindt dat de notaris advies had moeten inwinnen bij een onafhankelijke deskundige, bijvoorbeeld een arts met voldoende kennis op het gebied van Alzheimer. De notaris had niet mogen volstaan met het rapport van de psychiater. Dit rapport was voor een ander, veel minder verstrekkend, doel opgemaakt.

AANLEIDING

Het doel speelt een grote rol, zegt ook Van Gerven. ‘Het hangt ervan af wat iemand wil. Als een ouder een volmacht wil geven aan alle vier de kinderen en die kinderen zijn ook degenen die zullen erven, is de situatie anders dan wanneer die ouder een van de kinderen een volmacht wil geven. En het wordt helemaal anders als iemand iets zeer afwijkends wil. Als iemand bijvoorbeeld een van de kinderen wil onterven.’ Daarom is het verstandig als de notaris aangeeft wat de aanleiding is voor het inschakelen van de arts’, vindt Van de Merwe. ‘Dan kan de arts namelijk specifiek adviseren. Iemand met een bedrijf die niet meer in staat is de gevolgen van sommige zakelijke beslissingen te overzien, kan misschien nog wel een huishouden zelfstandig bestieren. Wij maken onderscheid tussen allerlei situaties en omstandigheden.’

GROOT, GRIJS GEBIED

Kan de arts die de situatie beoordeelt en een verklaring opstelt elke arts zijn die niet de behandelend arts van de cliënt is? Nee, vindt

de Velde Harsenhorst
FINANCIËLE ADMINISTRatieve CONSULTANCY

AKSOS

verklaringen administratie
accountancy
consultancy rapportages
aangiften
advies
salaris

AKSOS Financial Services

Voor notariaat en advocatuur...

...flexibiliteit in capaciteit

Groningen - Leeuwarden - Zwolle
www.aksos.nl - afs@aksos.nl

Ons nieuwe adres opzoeken duurt langer.

Binnen 5 minuten je huis verkocht.

**NIEUWE
LOCATIE**

Rode Hoed
Keizersgracht 102
Amsterdam

Eerste Amsterdamse Onroerend Goed Veiling

Het veilinghuis dat meer biedt.

mva.nl/veiling

SPANJE SPECIALIST in:
SUCCESSIE-AANGIFTE en AFWIKKELING
van NALATENSCHAPPEN, TESTAMENTEN,
ESTATE-PLANNING,
ADVIES BIJ AAN- en VERKOOP O.G.

Ed Richelle
Ana Pascual

Marlon Wolf
Trudy Pijnenburg

Bezoekadres:

Edificio SERVITUR
(El Planet 7)
Ctra. de Finestrat
(rotonde kruising CV758 en CV70)
03502 BENIDORM (Alicante)

Correspondentie adres:

Apartado de correos 216
03508 BENIDORM
(Alicante) Spanje

Telefoon: (+34) 96 585 0891

Telefax: (+34) 96 586 6988

E-mail: servitur@servitur.es

Internet: www.servitur.eu

Neem het Leger des Heils
op in uw testament

Steun het werk van het Leger des Heils. Vraag een gratis
informatiepakket aan via onze site of bel (036) 539 81 62 voor
een vrijblijvend gesprek.

www.legerdesheils.nl/nalaten

doen wat we geloven

Van de Merwe. 'Artsen stellen een diagnose, kennen de prognose en maken een behandelplan. VIA-artsen zijn indicerende en adviseerende artsen. Zij gaan nog een stapje verder. Daar hebben ze een opleiding voor gehad. Ze kijken wat iemand nog wel kan.' Helle denkt dat veel huisartsen zich niet eens willen wagen aan het afgeven van verklaringen omtrent wilsbekwaamheid. 'Er is jurisprudentie over het afgeven van medische verklaringen. Je moet beoordelen wat iemand niet meer kan en wat nog wel. Dit soort functionele diagnostiek is onderdeel van het takenpakket van de specialist ouderengeneeskunde en soms best ingewikkeld.'

Ook zijn collega's, die gespecialiseerd zijn in ouderengeneeskunde, willen lang niet allemaal verklaringen afgeven over wilsbekwaamheid of de rechter adviseren bij bewindvoering. 'Bij iemand in coma is het duidelijk. Maar er is een groot, grijs gebied. Iemand die informatie maar twee minuten kan onthouden, is niet meer in staat een ingewikkelde constructie te overzien met betrekking

tot zijn vermogen. Maar zo iemand kan nog wel eenvoudige keuzes maken. Die kan misschien nog heel goed aangeven dat niet zijn broer, maar zijn zus degene is die zijn zaken mag behartigen.'

VERANTWOORDELIJK

Van Kempen begrijpt dat een concrete schets van de situatie voor de arts wenselijk is. 'Maar onze geheimhoudingsplicht geeft een andere nuancering aan. Dat beoordeel ik per situatie. Het ene uiterste is dat je vraagt: is deze mevrouw wilsbekwaam? Dat is vaag. Het andere uiterste is dat je zegt: deze mevrouw wil een testament opstellen waarin ze haar kind wil onterven. Is zij in staat de gevolgen van deze beslissing te overzien?' Overigens kreeg zij, hoewel ze een concreet beeld van de situatie had geschetst, een verklaring van een arts waarin stond dat een man niet kon overzien wat de consequenties waren van het verwerpen van de nalatenschap van zijn vrouw, maar dat hij wel in staat was een beslissing te nemen over zijn eigen nalatenschap. 'Toen heb ik nog diverse gesprekken gevoerd met die meneer om voor mezelf zekerheid te

krijgen over de situatie. Van al die gesprekken heb ik notities gemaakt en die bewaar ik in het dossier.'

Maar ook als de verklaring van de arts helder en eenduidig is, blijft de notaris verantwoordelijk. Het is niet de bedoeling dat de notaris een verklaring van de arts vraagt, de verklaring opbergt in het dossier, een vinkje zet en blind vaart op het oordeel van de arts. 'Wat je doet en waarom je dat doet, moet je beargumenteerd vastleggen in het dossier', zegt Van de Merwe. 'Bovendien is een artsverklaring niet altijd zwart-wit. Het oordeel van de notaris blijft het eindoordeel', vindt Van Kempen. Van Gerven: 'Notarissen hebben hun eigen verantwoordelijkheid.' ■

De VIA heeft in samenwerking met de Vereniging voor Estate Planners in het Notariaat (EPN) een Protocol Wilsbekwaamheid opgesteld voor artsen om te verklaren in hoeverre iemand wilsbekwaam is. VIA-artsen richten zich niet op een specifieke leeftijdsgroep, maar beoordelen wilsbekwaamheid in alle leeftijdscategorieën. Het protocol is in april 2013 samengevoegd met het Stappenplan Beoordeling Wilsbekwaamheid van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB). Ook de Verenso-artsen (specialisten ouderengeneeskunde) hebben in het verleden al een eigen procedure ontwikkeld om de wilsbekwaamheid te beoordelen van ouderen en mensen met langdurige chronische zorg. De aanleiding hiervoor was het feit dat zij vaak door rechters worden gevraagd om een oordeel inzake bewindvoering en mentorschap. Zowel VIA als Verenso werkt samen met de KNB. Notarissen die het oordeel van een niet-behandelende, onafhankelijke adviseerende arts willen, kunnen terecht bij VIA en Verenso.

In het wetsvoorstel mediation staat dat een mediator psychologische én juridische kennis moet hebben. Tweede Kamerlid Gerard Schouw (D66) vindt dat mediation daardoor onnodig gejuridiseerd wordt.

Hij diende eind december 2014 een amendement in waardoor een mediator alleen psychologisch of juridisch geschoold moet zijn. Is dit een juiste ontwikkeling?

‘Mediation is erop gericht een oplossing te bereiken voor kwesties waar betrokken partijen niet samen uit kunnen komen. Het kan een gang naar de rechter voorkomen. Denk aan een compromis tussen ex-echtgenoten waar beiden zich in kunnen vinden. De mediator begeleidt in opdracht dat proces als onafhankelijke en onpartijdige derde. Het gaat hierbij zeker niet alleen om de wet, maar juist veel vaker om wat voor betrokken partijen als rechtvaardig voelt. Mediation slaagt alleen als mensen de bereidheid hebben er samen uit te komen. Begrijpen wat het belang van de “ander” is. Dat is niet zo wanneer beide partijen vasthouden aan wat maximaal juridisch haalbaar zou kunnen zijn. Om een dergelijk proces in goede banen te leiden, zijn vaardigheden en kennis nodig. En daar moet

door beroepsorganisaties op getoetst worden, of dat in voldoende mate aanwezig is voor een goede beroepsuitoefening. Zo zal men in veel gevallen communicatieve en psychologische kennis nodig hebben. Mediation is procesbegeleiding. Juridische kennis kan nuttig zijn daarvoor, maar is dat niet altijd. Het kan zelfs een sta-in-de-weg zijn. Het gaat dan ook te ver om van elke mediator te verwachten dat hij jurist is of zeer juridisch onderlegd is. Dit zou ervoor zorgen dat het beroep van mediator gejuridiseerd wordt en dat vele goede mediators zich niet meer thuis voelen in hun *legalized* beroepsgroep. Het is voldoende wanneer een mediator kan herkennen wanneer juridische kennis nodig is en op dat moment voorstelt die kennis in te schakelen.’

Stelling:

Een mediator hoeft niet per se juridisch gekwalificeerd te zijn

EENS

Gerard Schouw,
Tweede Kamerlid D66

ONEENS

Rob van Coolwijk, voorzitter
van vereniging van Familie-
recht Advocaten Scheidings-
mediators (vFAS)

‘De vFAS handhaaft net als de Mediators-Federatie Nederland (MFN) haar steun aan de oorspronkelijke formulering van het wetsvoorstel. Een mediator moet beschikken over communicatievaardigheden, kennis van psychologie én juridische kennis. De combinatie van deze drie kerncompetenties is essentieel voor de kwaliteit van een scheidingsmediator en voor alle mediators die actief zijn in het juridische domein, zoals arbeids- en zakelijke geschillen en geschillen met de overheid. Bij scheidingsmediation is juridische kennis essentieel. Echtscheiding kan een juridisch zeer complexe aangelegenheid zijn, waarbij echtgenoten voor moeilijke en ingrijpende keuzen staan. Een scheidingsmediator behoort de echtelieden te informeren over het recht en hen te helpen zich een beeld te vormen van hun rechtspositie. Hoort de erfenis nu wel of niet tot de huwelijksgemeenschap, bestaat

er recht op alimentatie en wat gebeurt er als partijen straks met pensioen gaan? Zonder kennis over het recht en inzage in hun rechtspositie kunnen echtgenoten niet met elkaar onderhandelen over de gevolgen van hun voorgenomen echtscheiding. De mediator informeert de echtgenoten en daarnaast helpt hij partijen met hun onderhandelingen. Partijen kiezen zelf de opties die het best bij hen passen. Wanneer een mediator niet beschikt over juridische kennis zal het genereren van opties moeilijk zijn en kan een mediator niet goed een op maat gesneden oplossing faciliteren. Juridische kennis is dus zeer essentieel voor scheidingsmediators. Echter, heeft een advocaat of notaris wél juridische kennis, maar geen communicatievaardigheden en psychologische kennis in huis, dan is hij toch geen goede mediator.’

NEUTRAAL

*Palko Benedek, voorzitter
Vereniging voor Mediators
en Scheidingsbemiddelaars
in het Notariaat*

‘Tijdens de behandeling van het wetsontwerp blijkt dat het gaat om de vraag in hoeverre een mediator ook jurist moet zijn. In de allereerste versies van het wetsontwerp was dat verregaand het geval. In de eindversie is (onder invloed van het mediatorlandschap) het zodanig geformuleerd, dat juridische kennis ondergeschikt is aan psychologische en communicatieve kennis en kunde. Ingeval de registermediator niet zelf beschikt over juridische kennis en kunde, draagt deze er zorg voor dat deze in de mediation beschikbaar komt (artikel 22 Wet registermediator). Neemt niet weg dat in specifieke gevallen van mediation, zoals bij echtscheiding, juridische kennis onontbeerlijk is. Zeker in het geval dat de mediator met een

vaststellingsovereenkomst via de rechter het huwelijk kan ontbinden, zal er sprake moeten zijn van degelijke juridische kennis. Waarom zou de wetgever dat destijds immers wel geregeld willen zien voor de ontbinding bij de zogenaamde flitsscheiding? De wetgever stelt daarbij ook eisen aan kwaliteit van de ontbinding en dus aan degene die het begeleidt. Dat waren toen de notaris en advocaat. De Wet registermediator geeft aan dat mediation zich ‘in the shadow of the law’ moet afspelen. Hij hoeft niet per se juridisch gekwalificeerd te zijn voor veel gevallen van mediation. De (notarieel) jurist en gecertificeerd mediator is dan wel een buitengewone goede en krachtige combinatie.’

‘Een mediator kan worden gezien als procesbegeleider. Om verantwoordelijkheid te nemen voor het begeleiden van het proces waarbij partijen in onderling overleg er samen uitkomen, zijn diverse vaardigheden vereist, zoals psychologische en communicatieve vaardigheden. Ook juridische kennis is zeker aan te bevelen en wat mij betreft ook nodig. Het ontbreken van juridische kennis vind ik niet goed denkbaar. Kennis van wetten en procedures is in vrijwel alle gevallen wenselijk, of zelfs noodzakelijk te noemen. Ik kan mij moeilijk voorstellen dat je als mediator, zonder (enige) juridische kennis, je gaat bezighouden met (soms ingewikkelde) juridische

geschillen. Zoals een gecompliceerde vermogensverdeling bij echtscheiding. Omdat je dan op geen enkele wijze kunt inschatten wat juridisch houdbaar is en welke kant het mogelijk op zou gaan bij een rechter en of de uitvoering van de overeengekomen afspraken ook juridisch mogelijk is. Of denk aan de juiste en eenduidige uitleg van bepaalde juridische of wettelijke begrippen. Kortom, zonder te stellen dat een mediator een hoogleraar rechtswetenschappen moet zijn, of per se universitair opgeleid, vind ik het niet goed denkbaar dat een mediator op geen enkele wijze juridisch gekwalificeerd is.’

ONEENS

*Michiel van Nispen,
Tweede Kamerlid SP*

EENS

*Ard van der Steur,
Tweede Kamerlid VVD*

‘Mijn initiatiefwetsvoorstellen hebben de bevordering van mediation tot doel. Daarvoor is een kwaliteitsverbetering van mediators essentieel. Om dat te bereiken, stel ik voor eisen te stellen aan opleiding, ervaring en permanente educatie. In mijn ogen hoeft een goede (register)mediator geen jurist te zijn. Er zijn uitstekende mediators die geen jurist zijn. Wel moeten registermediators over juridische basisvaardigheden beschikken.’

Samenwonen of trouwen?

Met de keuze voor een levenspartner kan de notaris u niet helpen. Maar als het gaat om de wijze waarop u uw verbintenis vastlegt, is hij de aangewezen adviseur. Ook als u al jaren samen bent, is het goed om na te gaan of de indertijd gemaakte afspraken nog wel passen bij uw levenssituatie. Ga naar www.notaris.nl en bekijk de video's. Of doe de test en ontvang direct een op maat gesneden advies.

Doe de test op:
[www.notaris.nl/
trouwen-of-
samenwonen](http://www.notaris.nl/trouwen-of-samenwonen)

Je regelt het bij de notaris

Nora van Oostrom-Streep

Sustainable law

Wilt u scoren in uw bedrijfs-presentatie? Dan adviseer ik u ergens op uw site of in uw jaarverslag het woord 'sustainability' te laten vallen. Was het tot enkele jaren geleden 'diversiteit' waarmee u hoge ogen gooide, nu is 'sustainability' het toverwoord. Grote ondernemingen omarmen in hun jaarverslagen het principe van 'integrated reporting', waarin wordt aangegeven hoe zij in hun bedrijfsvoering rekening houden met milieu en omgeving. Welke impact heeft hun bedrijfsvoering op de maatschappij en welke 'footprint' in brede zin wordt door hen achtergelaten? Waarmee niet alleen wordt gedoeld op milieutechnische aspecten (CO₂-uitstoot, watergebruik, recycling), maar ook op sociale betrokkenheid en ethiek. U kunt zich voorstellen dat dit van groot belang is voor bedrijven als Unilever of AkzoNobel, maar betreft dit waarschijnlijk niet op het terrein van het recht. Ten onrechte, meen ik.

WEGWERPBEKERS

Onlangs mocht ik voor *The Young Financials* in Den Haag in debat met Jan Peter Balkenende over 'The future of sustainable banking'. Aan de orde kwamen niet zozeer zaken als wegwerpbekers en energieplannen, als wel ethische vragen over de cliënten die je wilt bedienen, de adviezen die je geeft en de rol die je in de samenleving inneemt. Wereldwijd is hier voor de financiële sector al heel veel over gepubliceerd en gedebatteerd. Voor *law firms* is dit

terrein nog behoorlijk in ontwikkeling. Tot nu toe nemen met name de wereldwijd opererende firma's en grootste nationale kantoren paragrafen op over duurzaamheid op hun sites en in jaarverslagen. Het debat dat ik mocht voeren, heeft me aan het denken gezet over de toepasselijkheid van de *sustainability*-principes in het notariaat. Als u nu wilt afhaken met de gedachte dat dit voor uw kantoor volstrekt irrelevant is, dan wijs ik u erop dat een visie op genoemde terreinen steeds vaker een factor is voor cliënten bij het kiezen van een dienstverlener.

LOZE WOORDEN

Nu is deze stof het notariaat niet vreemd. Als er iets is waar we altijd op hameren, zijn het onze kernwaarden en ons ethisch besef. Wel dreigt het risico dat dit verzandt in al te bombastische zinnen als: 'Wij als notarissen zijn bij uitstek geschikt om...' of: 'Wij als notarissen zijn van nature...', zonder dat het gepaard gaat met een daarbij behorende overtuiging en een grondig 'soul searching' naar eigen positie en besef. Een voorbeeld. Bij de bankiers werd gevraagd hoe zij dachten over het financieren van wapenproducenten. Het door velen met instemming begroette antwoord? 'Als wij het niet doen, doet een ander het wel.' Het financieren van vervuilende industrieën? 'Als de wet het niet verbiedt, doen wij toch niets verkeerts?' Welnu: hier wringt de schoen. Dat iets niet verboden is, is daarmee niet automatisch iets wat ook daadwerkelijk

gedaan moet worden. En het argument dat anders de buurman het wel doet, geeft aan dat woorden over ethiek en normbesef loze woorden zijn. Dat als omzet in zicht komt de ethiek dreigt te verzanden. 'Put your money where your mouth is', is een bekend gezegde. Anders gezegd: laat het niet bij woorden alleen.

GRENZEN

Mag ik wat praktijkvoorbeelden geven? De adviezen met betrekking tot het verlagen van de AWBZ-bijdrage door het doen van papieren schenkingen. Het adviseren van geregistreerd partnerschappen met als enig doel het voorkomen van erfbelasting. Het adviseren van papieren zetelverplaatsing met als enig doel belastingontwijking. Zonder twijfel binnen de grenzen van de wet, maar moet je dat ook willen? Nu ga ik u niet vertellen waar uw ethische grenzen moeten liggen; die bepaalt u immers zelf. Wel daag ik u uit te kijken waarom uw grenzen liggen waar ze liggen. Hoe ziet u de rol van notaris in de maatschappij en in hoeverre is uw bedrijfsethiek hiermee in overeenstemming? Wat zijn uw bedrijfswaarden en waarom? Pas als u die helder op uw netvlies hebt, kunt u ernaar handelen en naar buiten toe duidelijk maken waar u staat. Eerlijkheid is hierbij geboden, want aan ronkende woorden met daarvan afwijkend gedrag hebben cliënt en maatschappij (en daarmee uiteindelijk het notariaat en uzelf) niets. En als u die waarden eenmaal helder hebt, kunt u ze tot uw visie maken en hebt u daarmee bijgedragen aan verduurzaming van ons beroep. ■

Afscheidsinterview
Franc Wilmink

‘Er is veel wat ons als notariaat bindt’

Tijdens zijn voorzitterschap van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) richtte Franc Wilmink zich op de overeenkomsten tussen notarissen. Daarnaast analyseerde het bestuur wat de echte bedreigingen zijn voor het notariaat en hoe die zouden moeten worden aangepakt.

TEKST Jolanda aan de Stegge | FOTO Truus van Gog

Een vlotte 120.000 kilometer zal hij als voorzitter en bestuurslid van de KNB hebben afgelegd, schat hij, waarvan zo'n 30.000 per trein. Dat krijg je wanneer je in Drenthe woont. Gelukkig maar dat hij onderweg zijn plezierig vindt. Nuchter en relativerend kijkt Franc Wilmink terug op zijn tweejarig voorzitterschap bij de KNB. Of hij daar gezien al die kilometers en reisen extra gemotiveerd voor was? 'Nee hoor, van de 30 jaar die ik in het notariaat werk, heb ik 25 jaar iets in KNB-verband gedaan: ringbestuur, ledenraad, commissies. Het hoort kennelijk bij mijn leven dat ik dingen naast mijn werk doe.'

Het gesprek ter gelegenheid van zijn afscheid als KNB-voorzitter vindt plaats aan de keukentafel in een charmant gemoderniseerde boerderij aan de rand van Nationaal Park Dwingelderveld. Na zijn studie notarieel recht kreeg Wilmink een baan op een notariskantoor in Hoozeveeën. Toen hij jaren later wilde verkassen naar het westen, was zijn vriendin net aangenomen op een notariskantoor in Drenthe. Ze bleven in het noorden, trouwden, kregen twee – inmiddels studerende – kinderen en ieder werkt als notaris op een eigen kantoor.

MISSIE

Van 2003 tot 2007 maakte Wilmink deel uit van het KNB-bestuur. In 2011 keerde hij terug en volgde begin 2013 de toenmalige voorzitter Ruud van Gerven op. Zijn belangrijkste taak zit erop: de rust laten terugkeren in het notariaat.

'Gedurende een jaar of tien was er veel onrust in de beroepsgroep, wat resulteerde in de gebeurtenissen van 2012. Daar maak ik niemand verwijten over, maar in mijn optiek moest de brand worden geblust en ervoor worden gezorgd dat het huis bleef staan, terwijl tegelijkertijd de goede punten van de "coup" moesten worden uitgevoerd.' Hij koos ervoor zich te focussen op de onderlinge overeenkomsten. 'Als notaris hebben wij een aantal zaken gemeen, zoals onze onpartijdigheid, onafhankelijkheid en vrij hoge specialistische kennis op belangrijke rechtsgebieden. Als wij niet benadrukken wat ons bindt en onze functie laten eroderen, worden we juristen als alle anderen. Daarom is het goed te belichten wat wij doen en kunnen. Vanuit die invalshoek beoordeelde ik telkens de bestuursagenda, de voorstellen en besluiten.' Aan de vooravond van zijn aftreden denkt hij dat zijn missie tot op zekere hoogte geslaagd is. 'Vergeleken met twee, drie jaar geleden zijn we een stuk verder.'

Daarnaast schreef het bestuur het strategisch plan 2015-2020: hoe gaan we als notariaat verder en waar willen we over vijf jaar staan? Dit plan, *Notaris 2.0*, werd afgelopen september omarmd door de ledenraad. Het plan analyseert: waar zit nou echt de bedreiging voor het notariaat? Wat gaan wij daarmee doen en welke stappen zijn hiervoor noodzakelijk? 'Tien jaar naar binnen kijken en op elkaar vitten, heeft ons niet zoveel gebracht. Het is de hoogste tijd om naar buiten te kijken en adequaat te handelen.'

‘Digitalisering kan een deel van onze activiteiten enorm ondersteunen’

DIGITALISERING

Uit onderzoek in het Angelsaksische rechtsgebied blijkt dat derden, niet-juristen, in het buitenland op grote schaal investeren in digitale oplossingen op juridisch gebied. 'Als men in de VS op jaarbasis 500 miljoen in dit soort toepassingen investeert, kan dat hier ook gebeuren. Mijn voorstel: probeer dat als beroepsgroep voor te zijn. Sla als notariaat zelf die digitale weg in, want digitalisering kan een deel van onze activiteiten enorm ondersteunen. Laten we alsjeblieft proberen dat enigszins in eigen hand te houden.' Hij voorziet dat er de komende jaren nog veel missiewerk te verrichten valt om alle leden mee te krijgen in de ontwikkelingen rondom de digitale toepassingen. Dat bleek ook uit het HEMA-initiatief om een notariesservice op te zetten. Het verraste hem dat de beroepsgroep

daar boos en verontrust op reageerde. 'Ik had een pragmatischer reactie verwacht à la: wat gebeurt er eigenlijk, wat kunnen wij ermee en moeten we er überhaupt iets mee? Je kunt het vervelend vinden dat de HEMA zoiets doet, maar je kunt ook denken: waarom komen we zelf niet met zo'n service, als notariaat? Dat laatste is veel sterker.'

De weerstand komt mogelijk voort uit angst voor de digitalisering en het feit dat het notariaat hierbij verdergaand zal moeten samenwerken met andere partijen. 'Als bestuur vinden wij het belangrijk om de invulling daarvan mee te bepalen en de regie in handen te houden, zodat we niet worden ingehaald door externe partijen. Desondanks zal het nog veel geld, tijd en energie kosten veel leden van de noodzaak hiervan te overtuigen.'

DE BOER OP

Gelukkig ging er ook veel goed. Wilmink is te spreken over de verbeterde besluitvorming binnen de KNB, in de ledenraad en het bestuur. 'Er wordt strakker, zakelijker en efficiënter vergaderd dan een aantal jaren geleden. We zijn natuurlijk wel knappe juristen, maar geen professionele vergadelaars.' Het lijkt hem een logische volgende stap dat de ledenraad verdergaand bij de besluitvorming wordt betrokken, zodat het bestuurswerk voor iedereen inzichtelijker wordt. De interne communicatie verbeterde. Vaak hoort hij van leden dat ze het waarderen dat het bestuur zo zichtbaar en aanspreekbaar is. 'Daar ben ik blij mee, want rust in de organisatie hangt samen met het vertrouwen dat de leden hebben in de mensen die in Den Haag op de stoelen zitten. Een deel van dat

vertrouwen kun je creëren door er alleen maar te zijn, zodat leden iets kunnen vragen of zeggen als ze dat willen, of kritiek kunnen spuien. Daarom moet je als bestuurder dus vaak de boer op, naar ringvergaderingen en andere bijeenkomsten.'

EXTERNE COMMUNICATIE

Ook de communicatie naar externe partijen werd aangepakt. Nadat bijvoorbeeld het televisieprogramma Zembla een item uitzond over executieveilingen waarin het notariaat ongunstig werd belicht, werden de staatssecretaris en een aantal Kamerleden uitgenodigd zo'n veiling bij te wonen. Zij kregen de nodige uitleg en hoorden wat het notariaat eraan doet om misstanden te voorkomen. 'De reacties waren: "Oh, werkt dat zo." En: "Nu begrijp ik ook waar je als notaris tegenaan loopt." In dit soort situaties voorziet de KNB externe partijen van de juiste kennis en informatie.'

PENSIOENFONDS

Niet alles wat hij wilde, is gelukt. Wilmink was altijd een voorstander van een zo los mogelijke verhouding tussen het notarieel pensioenfonds en de KNB. Desondanks zijn tijdens zijn voorzittersperiode die twee partijen juist weer dichter tegen elkaar aangerold. 'Ik was erbij en begrijp de ratio erachter, maar voor mijzelf is dit geen overwinning.'

COMMISSIE TOEGANG NOTARIAAT

Na zijn aftreden zal hij de nodige aandacht aan zijn eigen kantoor besteden, want daar is de afgelopen tijd weleens wat blijven liggen. In Den Haag zullen ze hem nog geregeld zien, want binnenkort maakt Wilmink deel uit van de Commissie Toegang Notariaat. Overigens vindt hij twee jaar zonder meer te kort voor het KNB-voorzitterschap. 'Na mijn vertrek moet men er serieus over nadenken of die periode niet moet worden verlengd. Dat zou beter zijn, maar als zittend voorzitter ben ik hiervoor natuurlijk de slechtst denkbare pleitbezorger.' ■

A-SÍ TRANSLATIONS

Frenk J Klunder

Beëdigd tolk/vertaler Spaans en Engels

rbtv 2219

Postbus 569, 2501 CN Den Haag

T 06 5388 4282 E asi.translations@gmail.com

Rechtsbijstand aan (kandidaat) notarissen en notariële cliënten

op het gebied van benoemings- en protocol-procedures, notarieel tuchtrecht, dissociaties, aansprakelijkheidsrecht, en notarieel verwante rechtsgebieden, zoals onder meer erfrecht en huwelijksgoederenrecht.

m'n

maaldrink notarissen

Contactpersoon: **Mr G.L. Maaldrink**

Advocaat & Notarieel Jurist (oud-Notaris)

Van Bylandthuis

Benoordenhoutseweg 46, 2596 BC Den Haag

T 070 219 09 09 | M 06 53 163 979

E maaldrink@maaldrinknotarissen.nl

W www.maaldrinknotarissen.nl

van Antwerpen Accountancy

HELPT NOTARISSEN ONDERNEMEN

VanAntwerpenAccountancy | Den Haag | Breda | www.notarisaccountants.nl | 088 - 454 00 00

Heeft u een notariële vacature of heeft u deze op uw website staan?
... en wilt u hieraan bekendheid geven in de vakbladen, met een 100% dekking in het notariaat?
adverteer dan in:

W·P·N·R

Notariaat
magazine

FBN

JBN

gunstige doorplaatsingsstarieven in combinatie met de vacaturesite advocatie.nl:

Advocatie

Advocatie | Novocatie | Overfusies | Rechtenstudie | Bedrijfsjurist | Top50 | Vacatures | Webshop

Voor inlichtingen en reserveringen kunt u contact opnemen met:

Marieke van Wezel

E-mail: m.v.wezel.sdu.nl

terugblik

Notariaat Magazine blikt terug op de afgelopen jaren. Wat is er gebeurd met de ambtgenoten die ooit vol enthousiasme vertelden over hun werk, hun ambitie, hun passie of hobby?

WIE

Mariska Enzerink

NM

12/2012

ONDERWERP

Topclass Notarieel Recht

‘Bij de selectie voor de topclass was motivatie doorslaggevend. Mij leek het leuk om met een klein groepje mede-enthousiastelingen te discussiëren over notariële onderwerpen en praktische oplossingen voor praktijkvraagstukken. Daarnaast vond ik het aansprekend dat externe onderzoekers en topjuristen waren aangetrokken als docent; het is altijd fijn te leren van de besten! Ook vond ik het leuk om studenten uit andere steden te ontmoeten en ervaringen uit te wisselen.’

‘Door de topclass heb ik geleerd op een andere manier naar juridische vraagstukken te kijken en daar heb ik nu, bij De Brauw, zeker wat aan. Ik denk dat het goed is als er meer initiatieven als de topclass komen. Universiteiten proberen hun studenten steeds meer klaar te stomen voor de praktijk. Dat juich ik erg toe.’

‘In het artikel in 2012 zei ik dat ik mijn “kritische vermogen ten aanzien van wettelijke bepalingen” verder wilde ontwikkelen. Dat is nog steeds mijn streven. Wet- en regelgeving moet je niet klakkeloos toepassen, je moet kritisch kijken naar de zin en onzin van een regeling en in dat perspectief moet je je juridisch advies plaatsen.

Je moet blijven puzzelen, binnen de wettelijke kaders uiteraard, zodat je voor je cliënt een mooi resultaat kunt behalen.’

‘Ik heb bij De Brauw gekozen voor de afdeling Corporate Investment Management, iets wat je niet direct bij het notariaat verwacht. Ik zou nu niet meer anders willen. Het werk dat ik doe, is voornamelijk advieswerk en focust op de (her)structurering van beleggingsinstellingen. Tijdens de studie ligt de focus nog erg op het klassieke notariaat. Tijdens mijn stages, de topclass en ook gedurende mijn master ben ik me meer gaan toeleggen op het ondernemingsrecht. Juist het feit dat mijn huidige werk niet standaard is, dat je advies op maat maakt, dát spreekt me erg aan.’

‘Ik doe de beroepsopleiding nieuwe stijl. Daarin is veel meer aandacht voor de ontwikkeling van adviesvaardigheden en persoonlijke vaardigheden, zoals beroepshouding, ethiek en je eigen positie binnen kantoor. Ik vind dat zeer goed! Ook krijg je na je eerste jaar de mogelijkheid je te specialiseren in een bepaald rechtsgebied. Wat dat betreft lijkt het dus wel op de topclass.’

Boer zoekt ruil

Notariële rol bij kavelruil

Als je versnippering van landbouwgronden wilt tegengaan, meer natuur wilt of het landschap gewoon beter wilt inrichten, kun je boeren en grondeigenaren het best zelf grond laten ruilen. Dat werkt beter en sneller dan gedwongen herverkavelen of onteigenen. Ook in verstedelijk gebied trouwens. 'Notarissen kunnen een regisserende rol spelen of een eigen kavelruil creëren door boeren bij elkaar te brengen.'

TEKST Lex van Almelo | BEELD Truus van Gog

Het is 1971. In Tubbergen moeten 2.938 boeren stemmen over het voorgelegde ruilverkavelingsplan. Een grote tent dient als stemlokaal. Daaromheen staan twee rijen dranghekken, want veel boeren zijn tegen de plannen en

willen verhinderen dat voorstanders hun stem uitbrengen. Een grote groep boeren staat bij de 'stemtent' te schreeuwen tegen een politiemacht, die het een beetje in zijn broek doet. Sommige boeren spuiten gier in het rond. Anderen trekken met knuppels, stokken en rieken op naar het gemeentehuis en steken onderweg de burgemeesterswoning in brand. Als de rust enigszins is weergekeerd, wordt de uitslag bekendgemaakt. Van de 27 uitgebrachte stemmen zijn er 15 vóór en 12 tegen.

Volgens de wet gelden de 2.926 niet-uitgebrachte stemmen als voorstem. De gedeputeerde beseft dat het draagvlak voor de herverkaveling gering is en de plannen gaan de ijskast in. Later besluit een deel van de boeren vrijwillig percelen te ruilen.

CRESCENDO

In 1985 wordt de wet zo aangepast dat niet-uitgebrachte stemmen voortaan als blanco stem tellen. Maar de procedures blijven zo stroef en tijdrovend dat ruilverkavelingen aan populariteit verliezen en enigszins in onbruik raken. Daardoor vallen de landbouwgronden in de loop der jaren echter steeds meer uiteen en schrijdt de versnippering voort, zegt Marco van Beek, programmamanager Ruimte en advies bij het Kadaster.

De overheid probeert dit tij te keren, ook al omdat Europese regelgeving provincies dwingt te zorgen voor voldoende beschermde natuur, zegt Alice van de Hoef, teamleider Grondzaken bij de provincie Overijssel. Hiervoor is landbouwgrond nodig, terwijl de boeren de grond zelf nodig hebben voor de ontwikkeling van hun bedrijven. Met betere verkaveling kunnen zij jaarlijks zo'n 150 tot 300 euro per hectare besparen. En dan hebben we het nog even niet over andere voordelen. In Winterswijk-Oost, provincie Gelderland, loopt de gedwongen wettelijke herverkaveling in 2011 spaak, omdat niet alle boeren en

‘Dat provinciaal navelstaren is lastig als kavelruil de provinciegrenzen overschrijdt’

landeigenaren het eens zijn met de plannen van de provincie. De Dienst Landelijk Gebied (DLG) schakelt daarom over op vrijwillige kavelruil. Een consortium van LTO, de DLG en het Kadaster begeleidt daarna een ‘turbo-kavelruil’, waarin 135 partijen ruim 450 hectare grond ruilen volgens een plan dat zij zelf opstellen. De boeren zitten met een grote kaart op de grond. Daarop geven zij in de eerste ronde met rode viltstift aan welke percelen zij absoluut niet willen inzetten. In de tweede ronde maken zij met groene lijnen zichtbaar wat zij wél willen inbrengen. En in de derde ronde tekenen zij blauwe lijnen om de percelen die zij graag willen hebben. Het Kadaster vertaalt het geklied netjes in een digitale kaart. Na een proces van dertien maanden wordt op 17 oktober 2013 de toedelingsakte getekend. Fanfare Crescendo begeleidt deze primeur muzikaal. De akte is opgesteld door de Winterswijkse notaris Ans Post, bestuurslid van de Vereniging voor Agrarische Specialisten in het Notariaat. Post nam samen met kandidaat-notaris Anke Wassink het notariële deel van het project voor haar rekening.

EFFICIËNTER GRONDGEBRUIK

In hetzelfde jaar had Brabant ook een grote kavelruil. De DLG schakelde daarbij notaris Reinier Smeets uit Valkenswaard in, die ook betrokken was bij de eerder begonnen vrijwillige kavelruil in Bergeijk. Net als in Winterswijk strandde de verkaveling in Valkenswaard aanvankelijk. Volgens Smeets slaagde de tweede poging, omdat landeigenaren beter werden geïnformeerd én omdat de gemeente Valkenswaard grond inbracht om de ruil vlot te trekken.

Ans Post: ‘In Winterswijk-Oost heeft de verkaveling geleid tot efficiënter grondgebruik met behoud van natuurwaarden. Het milieu wordt

minder belast, want boeren maken tot 35 procent minder kilometers met hun trekker. Daardoor hinderen zij ook minder vaak het verkeer.’

In Brabant zorgt de kavelruil er volgens Reinier Smeets onder meer voor dat de Keersop weer kan meanderen. Deze beek verloor veel van zijn schilderachtigheid toen die in 1972 werd rechtgetrokken.

VERKAVELLEN VOOR GROEI

Gronden aankopen en onteigenen is duur, zeker in crisistijd. De overheid heeft daarom van de vrijwillige kavelruil een serieus landinrichtingsinstrument gemaakt onder het motto ‘verkavelen voor groei’. De centrale speler in dit samenwerkingsverband, de DLG, wordt echter per 1 maart opgeheven. Een deel van de medewerkers vertrekt naar de provincies en naar het Kadaster, zodat de verkavelingsexpertise niet helemaal verloren gaat. De provincies subsidiëren een groot deel van de kosten. Het Kadaster heeft flink geïnvesteerd in een internet-verkavelingsportal (www.verkavelen.nl), dat ook geschikt zal worden gemaakt voor particulieren die zelf een ruilproject opzetten.

Volgens Van Beek is de werkwijze zo veelbelovend dat Overijssel en Gelderland het instrumentarium ook gaan inzetten in stedelijk gebied. Daar kan (gedwongen) herverkaveling of (vrijwillige) kavelruil bijvoorbeeld de leegstand in winkelcentra en kantoorgebouwen bestrijden.

FISCALE VRIJSTELLING

‘Het is altijd prettig als het vrijwillig gaat. Dat is ook een historische les, ja’, beaamt Alice van de Hoef. In Winterswijk-Oost stond daarbij wel een stok achter de deur. Ans Post: ‘De provincie heeft tegen de landeigenaren gezegd: deze trein komt maar één keer langs, daarna niet meer.’

De provinciale subsidie is één van de financiële wortels die de eigenaren wordt voorgehouden. De andere is de vrijstelling van overdrachtsbelasting. Voormalig kandidaat-notaris en agrarisch jurist Jeroen Rheinfeld, die promoveerde op kavelruil (zie *Notariaat Magazine* 2014/6): ‘Vroeger gold de fiscale vrijstelling voor de verwerving van onroerende zaken

VERTROUWDE NAAM IN ACCOUNTANCY VOOR HET NOTARIAAT

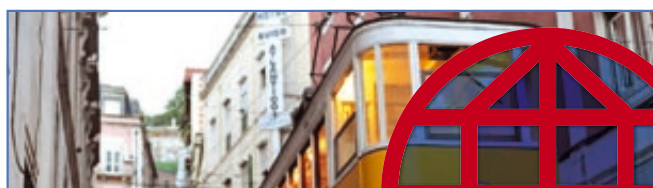
QUAESITOR

ACCOUNTANCY & ADVIES

JAARREKENINGEN • BEDRIJFSOPVOLGING • ADVISERING • PRAKTIJKOVERNAME
PRAKTIJKWAARDERING • UITGAVE BEDRIJFS- EN SALARISRAPPORTAGES

nieuw adres:

POSTBUS 3013 1801 GA ALKMAAR 072-5180060 info@quaesitor.nl www.quaesitor.nl

NOTARIS OVER DE GRENZEN

Loopt u als notaris in de praktijk aan tegen vragen over:

- internationale nalatenschappen
- internationaal huwelijksvermogensrecht
- de Europese Erfrecht Verordening

Raadpleeg ons,
specialisten in internationaal familie- en erfrecht:

Mr Brigitte Lhoëst T 06 - 27 13 92 92
Mr Mireille Bosscher T 06 - 42 66 10 75

www.internationaal-familierecht.nl
www.bosscher-advies.nl

Internationaal FamilieRecht Advies

Hoofdwettelijke juridische diensten op het gebied van internationaal familie- en erfrecht

Lint Notarissen is een snel groeiend notariskantoor in de Krimpenervaard en omgeving Rotterdam, met kantoren in Krimpen aan den IJssel, Lekkerkerk, Bergambacht, Hoogvliet Rotterdam, Rhon en Capelle aan den IJssel. Lint Notarissen zoekt voor de vestiging in Capelle aan den IJssel een

waarnemer/opvolgend notaris.

Profiel:

- uitstekend jurist met ambitie,
- voldoet aan benoembaarheidsvereiste,
- ondernemende geest, en
- liefde voor het notariële vak.

Lint Notarissen is een jong maar hecht samenwerkingsverband van inmiddels 7 notarissen dat modern, innovatief en enthousiast omgaat met de veranderingen in de maatschappij en het notariaat.

Kunt u zich vinden in onze opzet en meent u zich in dit profiel te herkennen, dan bent u van harte uitgenodigd om te solliciteren of vooruitlopende daarop informatie bij ons in te winnen.

Lint Notarissen

Vestiging Capelle aan den IJssel
Kanaalweg 3-7 | 2903 LR | Capelle aan den IJssel
Tel. 088-5468600
e-mail: s.destigter@lintnotarissen.nl | www.lintnotarissen.nl

BNA *Bureau Notariaat & Advocatuur*
Meesters in accountancy
Accountancy is ons vak, het notariaat ons specialisme

Wij helpen u graag bij de tactische schaakspel dat de notariële onderneming tegenwoordig is. Wij zijn uw Branche-Accountant!

Nu is er de
BNApp!

Oude Utrechtseweg 28, 3743 KN Baarn
Postbus 1008, 3740 BA Baarn

T: 035 693 64 44
F: 035 693 95 55

info@bna-lodder.com
www.deNotarisPraktijk.nl

via de kavelruil alleen als de kavelruil werd goedgekeurd door de DLG. De dienst toetste of de kavelruil leidde tot een objectieve verbetering van de agrarische structuur. Bovendien had de fiscus nog een zelfstandige toetsingsmogelijkheid. Sinds de invoering van de Wet Inrichting Landelijk Gebied in 2007 krijg je de fiscale vrijstelling automatisch als de ruil voldoet aan de civielrechtelijke voorwaarden. De ruil hoeft ook niet meer per se te leiden tot verbetering van de agrarische structuur.' Daardoor wordt kavelruil ook aantrekkelijk voor particulieren die hun grond en huis in het buitengebied willen verkopen. Ze moeten er dan wel een derde partij bij betrekken, zegt Jeroen Rheinfeld. Maar Marco van Beek zou deze praktijk niet willen stimuleren. 'Het instrument wordt toch oneigenlijk gebruikt.' Volgens hem zijn er makelaars die 'kavels sparen' voor een ruiloperatie.

NAVELSTAREN

Het is mooi dat provincies de kosten van de verkaveling – ook de notariskosten – grotendeels vergoeden aan de ruilende grondeigenaren. Toch zijn er partijen die bewust afzien van de subsidie, omdat de voorwaarden te knellend zijn. Jeroen Rheinfeld: 'De fiscale vrijstelling is de hoofdprijs en de provinciale subsidie de troostprijs. Sommige provincies draaien de klok terug door als subsidie-eis te stellen dat een kavelruil een objectieve verbetering van de agrarische structuur oplevert. Bovendien krijg je in enkele provincies geen subsidie als de betrokken kavels gedeeltelijk in een andere provincie liggen. Dat provinciaal navelstaren is lastig als kavelruil de

provinciegrenzen overschrijdt.' In Overijssel is dat geen probleem, zegt Alice van de Hoef. 'Bij ons gaat het erom waar de huiskavel ligt.' Ans Post en Rheinfeld zien graag dat de provincies de voorwaarden harmoniseren. Maar het Inter Provinciaal Overleg (IPO) staat nog niet open voor gesprekken hierover. Alice van de Hoef: 'Het is maar een overleg, het woord zegt het al. Wij kunnen individuele provincies nergens toe dwingen.' Particulieren die subsidie aanvragen, moeten ervan uitgaan dat de notaris de landmeetkosten van het Kadaster niet mag en kan voorfinancieren. Het Kadaster gaat echter pas meten als de nota betaald is. Marco van Beek: 'Wij mogen de kosten ook niet voorschieten.' De Kadasternota kan bij grotere projecten oplopen tot duizenden euro's. De notaris kan daarom feitelijk niets anders doen dan de landeigenaren alvast die rekening laten betalen. In de praktijk leidt dit niet altijd tot grote problemen. Bij de turboprojecten betaalt de provincie de rekening van het Kadaster, zo hebben Post en Smeets ervaren.

EFFICIËNTER

Ans Post ziet bij de grote projecten graag dat de procesmanagers de notaris eerder bij het proces betrekken, zodat zij meer tijd heeft volmachten, erfdienstbaarheden en hypotheek te controleren en regelen. 'Dat spaart tijd en is een stuk efficiënter.' Reinier Smeets sluit zich daarbij aan: 'Ik heb meegemaakt dat de kavelruil als een kaartenhuis in elkaar dreigde te storten vanwege juridische problemen met een paar ingebrachte percelen. Die problemen hebben we gelukkig nog tijdig contractueel kunnen oplossen.' Of het Kadaster de notaris eerder kan

inschakelen, betwijfelt Marco van Beek, omdat eerst de laatste ruil definitief moet zijn. Maar hij geeft toe dat het proces sneller kan verlopen als het Kadaster kijkt hoe het de informatie voor de toedelingsakte zo kan aanbieden dat de notaris die sneller kan verwerken.

GROEIMARKT

Gezien de belastingbesparingen ziet Jeroen Rheinfeld in de particuliere kavelruil ook kansen voor notarissen. 'Het is een mooie markt waar nauwelijks sprake is van tariefconcurrentie. De notarissen die dit soort werk al doen, zouden zich wat actiever moeten opstellen en hun koudwatervrees laten varen. Zij kunnen een regisserende rol spelen of een eigen kavelruil creëren door boeren bij elkaar te brengen. Als je weet dat twee partijen in Zuid iets willen en twee andere in Noord ook, knoop dat dan aan elkaar en maak er een ruil van.' Reinier Smeets: 'Het idee is goed, want het is een interessante markt, ja. De vraag is wel of derden open staan voor een ruil. In de akte komt te staan hoe de percelen gefinancierd zijn en een landeigenaar wil vaak niet dat de buurman ziet hoe veel hypotheek er op het land rust. Het is emotioneel vaak ook een grote stap om afstand te doen van grond die altijd in de familie is geweest. Het is daarom moeilijk mensen in beweging te krijgen. Zij hebben tijd nodig om het kwartje te laten vallen. Maar op termijn lukt dat wel.' ■

De VASN is een vereniging waar (kandidaat-) notarissen en hun medewerkers lid van kunnen worden. Leden van de VASN (het kantoor mag zich agri-notaris noemen) hebben allen een specialisatieopleiding moeten volgen. Op pagina 30 van dit nummer kunt u lezen wat de VASN u te bieden heeft en wat het speerpunt voor 2015 is.

Een week douchen op één vuilniszak

In Rotterdam worden hele stadsdelen verwarmd met de restwarmte van een afvalverbrandingsinstallatie in de haven. Een buizenstelsel van 26 kilometer leidt de warmte naar de stad. Om deze Nieuwe Warmteweg als geheel te registreren, rekenden Tom van Duuren en Cindy van Liempdt ook de pompinstallatie tot het netwerk. 'Wij rekken het begrip "kastje" gewoon een beetje op.'

TEKST Tatiana Scheltema | FOTO'S Truus van Gog

Heb je éné idee hoe vaak je kunt douchen op één zak afval?', vraagt notaris Tom van Duuren van Clifford Chance, gniffelend van de voorpret. 'Eh, nee. Geen flauw idee. Met haren wassen erbij, drie misschien?' 'Zeven!' roept hij triomfantelijk. 'Dat is de winst die je maakt door warmte direct om te zetten in stoom en die te gebruiken voor

stadsverwarming. Het is veel efficiënter dan dat je die warmte eerst omzet in elektriciteit.'

STADSVERWARMING

Van Duurens enthousiasme voor het project, waar hij, kandidaat-notaris Cindy van Liempdt en notarieel medewerker Wiebe de Vries het afgelopen jaar aan werkten, is aanstekelijk. Het is een typisch Rotterdams project: megalomaan, innovatief en van een verbluffende eenvoud. Met de warmte die vrijkomt bij de

'Het één werkt niet zonder het ander. Dus is het WAS te vatten onder de definitie van een netwerk'

Cindy van Liempdt en Wiebe de Vries bij het warmteafdrachtstation

afvalverbranding in het havengebied wordt water tot 120 graden verhit. Die stoom wordt vervolgens door een 26 kilometer lange pijpleiding teruggepompt naar de stad en gedistribueerd als stadsverwarming, waarop 50.000 huishoudens en bedrijven in Rotterdam-Zuid kunnen worden aangesloten – het Maasstad Ziekenhuis bijvoorbeeld draait al een jaar volledig op het systeem.

De Nieuwe Warmteweg is onderdeel van het *Rotterdam Climate Initiative*, een reeks milieuvriendelijke maatregelen waarmee de havenstad de uitstoot van CO₂ en andere gasen in 2025 wil terugbrengen tot de helft van het huidige niveau. Met de inzet van restwarmte als stadsverwarming wordt de jaarlijkse CO₂-uitstoot van de havenstad gereduceerd met zo'n 80.000 ton.

ZAKELIJK RECHT

Dat het Amsterdamse kantoor Clifford Chance bij het Rotterdamse project werd betrokken, ligt op het eerste gezicht niet erg voor de hand. 'Het is inderdaad weinig bekend dat wij als internationaal kantoor ook infrastructurele projecten doen', vertelt Van Duuren. 'Daarnaast hadden wij al langer een goede relatie met onze cliënt, Warmtebedrijf Rotterdam.'

Voor de aanleg van het systeem was een forse investering nodig. De gemeente Rotterdam, die voor 88 procent aandeelhouder is in het Warmtebedrijf, investeerde ruim 140 miljoen, deels uit eigen vermogen. De rest moest worden opgehaald bij de bank. 'De vraag was dus om de Nieuwe Warmteweg van een zakelijk recht te voorzien, zodat er een hypotheek op kon worden gevestigd.'

NETWERK

De eerste logische gedachte was om opstalrechten te vestigen, vertelt Van Duuren. 'Het leidingensysteem dat warm water heen- en koud water terugvoert, is aangesloten op een enorme warmtewisselaar, het zogeheten warmteafdrachtstation (WAS), dat naast de verbrandingsinstallatie van AVR Rozenburg was gebouwd.'

Maar het vestigen van een opstalrecht lukte niet zomaar – eerder uitgegeven rechten aan

andere partijen stonden dat in de weg. Op de details van die verhoudingen gaan de notarissen liever niet in. 'Het komt erop neer dat we iets anders moesten verzinnen', zegt Cindy van Liempdt.

Dus besloten ze het systeem in zijn geheel te registreren als een netwerk. 'Daarvoor heb je de eigenaar van de grond helemaal niet nodig. Sterker nog, dat was wat de wetgever voor ogen had met deze wetgeving: dat je als netwerkbeheerder niet iedereen die een deel van de grond heeft waar jij je leiding in legt om een handtekening hoeft te vragen.'

AANEENGESLOTEN SYSTEEM

Maar wat te doen met dat enorme, bovengrondse warmteafdrachtstation? Van Duuren: 'Bij een netwerk denk je toch meestal aan een stelsel van pijpen, kabels of leidingen. Met misschien ergens ertussen een transformatorkastje.' Voor een antwoord op de vraag of het warmteafdrachtstation al dan niet tot het netwerk gerekend kon worden, doken ze in de wetsgeschiedenis. Daar werden ze weinig wijzer van. Van Duuren: 'Er staat wel iets over antennes op gebouwen, maar weinig over waar precies de grens ligt. Dit voorbeeld is natuurlijk ook uniek. De Nieuwe Warmteweg bestond nog helemaal niet toen de regel werd ingevoerd.'

Enig houvast vonden ze bij het criterium dat een netwerk een aaneengesloten systeem dient te zijn. Van Duuren: 'Kun je bijvoorbeeld zeggen dat het WAS een eigen functie heeft, dat los van die pijpleidingen die erop zijn aangesloten kan functioneren, of andersom? Nou, dat is niet zo. Het één werkt niet zonder het ander. Dus is het WAS, naar ons idee, te vatten onder de definitie van een netwerk.'

TEKENING

Of het Kadaster ook meeging in die interpretatie was nog even de vraag. Van Duuren: 'Het is, zeg maar, geen alledaags verhaal als je ineens met zo'n heel groot warmteafdrachtstation komt aanzetten.' Van Liempdt: 'Wij rekken het begrip "kastje" gewoon een beetje op. Want wat is het verschil tussen een kastje en een enorme pompinstallatie als het één

zonder het ander niet kan functioneren?' Daar bleek, ook door het Kadaster, geen speld tussen te krijgen. De volgende horde was om een tekening aan te leveren waarop het netwerk, mét daarop het bovengrondse gedeelte, duidelijk zichtbaar werd. In een eerdere fase – van het vestigen van een opstalrecht – was al een technisch tekenbureau ingeschakeld om de begrenzingen van het gebouw uit te meten. Van Duuren: 'Bij een normale netwerkregistratie is zo'n tekening weinig anders dan een lijn op de kaart. Maar in dit geval moest het natuurlijk veel gedetailleerder: via de beschrijving erbij geven we aan hoe de constructie is verbonden met het geheel.'

'Dat was nog best een onderneming, die tekening was natuurlijk enorm. We hebben daar veel hulp bij gekregen van het Kadaster', vult Van Liempdt aan. 'Dat was heel prettig samenwerken. Uiteindelijk hebben ze zelf die tekening moeten maken, zodat hij voldeed aan de inschrijvingseisen.'

GEITENWOLLENSOKKEN

Niet alleen de juridische noviteit, ook de maatschappelijke relevantie maakt dat je met veel plezier werkt aan een project als dit, vindt Van Duuren. 'Van schonere lucht worden we allemaal beter. Daarnaast denk ik dat we op het gebied van innovatie van juridische dienstverlening nog een hele weg te gaan hebben, en dat we van dit soort bedrijven heel veel kunnen leren. Hoe kunnen we ze nog beter van dienst zijn? Die manier van denken heeft voor mij de toekomst.'

Van Liempdt sluit zich daarbij aan. 'Duurzaamheid klinkt misschien een beetje als geitenwollensokken, maar die kwalificatie kan er wat mij betreft wel af. Het is allang *big business*, er wordt gewoon heel veel geld mee verdiend. Dit is de toekomst, en daar moeten we ons nú mee bezighouden. Het is belangrijk dat je dit soort ontwikkelingen goed volgt, omdat je je cliënt dan beter begrijpt, en hun zaken beter kunt doen. Want er zijn ook juridische consequenties aan verbonden.' ■

Scheiden
zonder
rechter

‘Het is erg gemakzuchtige wetgeving’

Het wetsvoorstel dat scheiden zonder rechter mogelijk moet maken, lijkt op een terugkeer naar de oude flits scheiding. Met een belangrijk verschil. Juridische bijstand is niet meer verplicht en daarmee is een belangrijk vangnet verdwenen. Wie wijst de scheidende echtelieden straks op de gevaren?

TEKST Peter Steeman | BEELD Roel Ottow

Minder rompslomp. Meer eigen verantwoordelijkheid. Dat zijn de belangrijkste kenmerken van het wetsvoorstel dat staatssecretaris Teeven naar de Tweede Kamer heeft gestuurd. Echtparen die het onderling eens zijn en geen minderjarige kinderen hebben, kunnen straks via de ambtenaar van de burgerlijke stand scheiden zonder tussenkomst van een rechter. Juridische bijstand is niet verplicht. Er moet alleen twee weken bedenktijd in acht worden genomen. Het is de vraag of de beoogde voordelen – eenvoudig, goedkoop en overzichtelijk – ook zo in de praktijk uitpakken.

De ambtenaar hoeft straks alleen maar te bepalen of het echtpaar achter de scheiding staat. Nagaan of de twee de boel verder goed afhandelen, hoeft hij niet.

TELEURSTELLEND

Arthur de Kok, echtscheidingsnotaris bij Kuhlmann Hulshof & De Kok in Borne, heeft geen goed woord over voor de plannen van de staatssecretaris. ‘Ik vind het teleurstellend. Je geeft op deze manier mensen een vrijheid die ze enorm in de problemen kan brengen. Wie vertelt ze dat het huis dat iemand voor zijn trouwen heeft gekocht na de scheiding in de gemeenschap valt? Of dat je afspraken moet maken over de verdeling van het tijdens

het huwelijk opgebouwde ouderdomspensioen? De ambtenaar van de burgerlijke stand vraagt niet verder. Als het nee-woord wordt uitgesproken, is het voor hem klaar. De wetgever heeft oog voor een maatschappelijke behoefte, maar gaat voorbij aan de risico’s. In ieder geval zijn ze van ondergeschikt belang voor mensen zonder minderjarige kinderen. Het is erg gemakzuchtige wetgeving.’

VRIJE KEUZE

Het scheiden zonder rechter is niet nieuw. De flits scheiding was tussen 2001 en 2009 in Nederland een vorm van echtscheiding waarbij het huwelijk eerst werd omgezet in een geregistreerd partnerschap, waarna de beëindiging van dat geregistreerd partnerschap werd ingeschreven bij de burgerlijke stand. Het grote verschil tussen de oude regeling en de nieuwe wet is het ontbreken van een convenant. Voor de flits scheiding

‘Je kunt beter een drempel op de inhoud leggen dan op de procedure’

moesten de goederenverdeling en eventuele overige afspraken ten aanzien van alimentatie en pensioenrechten worden opgesteld door een advocaat of notaris. De Kok: ‘Flitsscheidingen gaven hierdoor weinig juridische problemen. Nu is het een vrije keuze, maar als je geen afspraken maakt over het huis, je pensioen of de alimentatie werk je jezelf in de nesten. De notaris mag straks de rotzooi opruimen. Kan de notaris die voorlichtende rol van de ambtenaar overnemen? Ik zie daar weinig heil in. Veel meer dan een stapel brochures neerleggen bij de ambtenaar zal dat niet zijn. Het is de vraag of er nog veel animo is om naar de notaris te gaan als die verplichting er niet is. Ik denk het niet.’

PRINCIPIËLE BEZWAREN

In Nederland scheiden jaarlijks 34.000 echtparen. Geschat wordt dat 7.000 mensen jaarlijks gebruik zullen maken van de mogelijkheid om bij de burgerlijke stand te gaan scheiden. Paul Esser, kandidaat-notaris en mediator, verwacht niet dat hij in de praktijk

veel van de nieuwe wet zal merken. ‘Veel van mijn cliënten hebben kinderen en de *common sense* om het goed te regelen.’ Toch heeft hij principiële bezwaren tegen het wetsvoorstel. ‘Het is prijzenswaardig dat er gezocht wordt naar wegen om een scheiding goedkoper te maken, maar dan moet je wel de rechtszekerheid intact laten. Het is niet voor niets dat het passeren van een akte van levering bij de aankoop van een huis verplicht is. Zonder die verplichting heb je geen rechtszekerheid. Eenzelfde rechtszekerheid geeft een convenant bij een scheiding. Er is nog een ander argument. In een scheiding ontbreekt het aan balans. De ene partner, vaak is dat de vrouw, is het geredeneer van de man zat en gaat akkoord. Ze zet gewoon haar handtekening zonder te kijken. Als er een derde bij betrokken is, is dat misbruik redelijkerwijs uitgesloten.’

TOCHTIGE VILLA

‘Een tochtige villa waaraan steeds kleine reparaties worden uitgevoerd’, noemt de Amsterdamse legal mediator en oud-notaris Fred Schonewille de huidige echtscheidingswetgeving. ‘Het zijn steeds weer aparte wetsvoorstellen. Er worden eindeloos aspecten van echtscheidingswetgeving gewijzigd. Het is een heel autistisch proces’, verzucht hij. ‘De ene wetgever weet niet wat de andere doet.’ Als voormalig Kamerlid, hij zat van 2002 tot 2003 voor de LPF in de Tweede Kamer, heeft hij die dynamiek van dichtbij meegemaakt. ‘Ik heb kort na mijn Kamerlidmaatschap als deskundige meegewerkt aan de totstandkoming van het wetsvoorstel Luchtenveld dat de administratieve echtscheiding regelde. In dat voorstel zat wel de verplichting tot een juridische overeenkomst. Toenmalig Kamerlid Fred Teeven was het toen met ons eens. Hij diende – nadat het wetsvoorstel Luchtenveld door de Eerste Kamer was verworpen – een amendement in met dezelfde strekking. Minister Donner wilde er niet aan. Hij vond dat je scheiden niet te gemakkelijk moet maken. Dat ben ik met hem

eens, alleen ligt nu de nadruk verkeerd. Dat de rechter uit het proces wordt gehaald, is prima. Het rechterlijk oog ziet namelijk niets als het om een gemeenschappelijk verzoekschrift gaat, maar de focus lijkt nu vooral op snelheid te liggen. Bij scheiding gaat het om zorgvuldigheid. Je kunt beter een drempel op de inhoud leggen dan op de procedure.’

Schonewille heeft geen hoge verwachtingen van de voorlichtende rol die de ambtenaar van de burgerlijke stand straks vervult. ‘Een ambtenaar kan die taak niet uitvoeren. Hij moet dat ook doen als je gaat trouwen. Die voorlichting is een wassen neus. Bij mijn huwelijk las de ambtenaar Titel 6 van het Burgerlijk Wetboek integraal voor. Dat duurde wel een kwartier. Als je ze daarvoor opleidt, worden ze op zijn best halfbakken notarissen.’

NIET NIEUW

‘Een ambtenaar kan prima vooraf adviseren over de gevolgen van een scheiding’, verzekert Joep Schulten, bestuurslid van de Nederlandse Vereniging Voor Burgerzaken (NVVB). ‘Dat doet hij immers ook bij de huwelijksaangifte als mensen in ondertrouw gaan. Bij die gelegenheid gaat de ambtenaar in op de rechten en plichten. Ik kan mij de gefronste wenkbrauwen van notarissen voorstellen als je die voorlichtende rol bij de BABS legt, de buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand. Die vervult een meer ceremoniële rol. Een voorlichtende rol is niet nieuw voor een ambtenaar van de burgerlijke stand. We voeren bijvoorbeeld ook de Rijkswet op het Nederlander-schap uit. Burgers die Nederlander willen worden, wijzen we daarin op erfrechtelijke consequenties. Dat een ambtenaar van de burgerlijke stand niet tot op detailniveau weet hoe alles in elkaar steekt, is geen bezwaar. Dat hoeft ook niet. Het gaat om voorlichting in algemene zin. Hij verwijst.’ ■

En
verder:

‘Ik wil het anders doen’

‘Waardering krijgen, is belangrijk voor het plezier dat je in je werk hebt’

Loes Goedbloed, kandidaat-notaris, heeft de dagelijkse leiding bij Nu.notarissen in Haarlem, een dochteronderneming van Smith Boeser van Grafhorst Notarissen. Haar liefde voor kunst en binnenhuisarchitectuur kan zij kwijt in haar hotel in Marrakech, waar zij elke zes weken te vinden is.

TEKST Henriette van Wermeskerken | FOTO Truus van Gog

‘**T**oen ik jong was, wilde ik binnenhuisarchitect worden, maar ik ben uiteindelijk Japans en theaterwetenschappen gaan studeren. Jaren heb ik als theaterrecensent gewerkt voor *Trouw*. Eind jaren tachtig begon ik met de rechtenstudie, eigenlijk puur uit belangstelling, niet met het idee daar mijn beroep van te maken. Ik studeerde Nederlands recht, maar omdat mijn keuzevakken allemaal notarieelrechtelijk bleken te zijn, ben ik vervolgens ook notarieel afgestudeerd. Na een omzwerfing als aio en docent aan de Universiteit van Amsterdam, ben ik op mijn veertigste alsnog begonnen als kandidaat-notaris bij Smith Boeser van Grafhorst in Haarlem. Noem het een late roeping.’

INNOVATIEF

‘Toen dat kantoor een tweede vestiging wilde oprichten, is mij gevraagd die op te zetten. Nu.notarissen is een *low cost* kantoor, gevestigd op een industrieterrein, laagdrempelig en niet duur. We hebben veel jonge mensen onder onze klanten, maar ook oudere, vermogende mensen die meer waarde hechten aan de prijs dan aan een deftig pand. Als Smith Boeser van Grafhorst KLM is, dan zij wij Transavia. Het is niet zo dat onze dienstverlening uitgekleeft is; de besparing zit vooral in kosten. We houden de overhead zo laag mogelijk, ook omdat we veel samenwerken. We gebruiken zo min mogelijk papier en hebben de automatisering heel goed op orde. Dat is iets waarin notaris Thomas van Grafhorst, die samen met Bas Boeser aan Nu.notarissen is verbonden, altijd voorop heeft gelopen. Met de naam Nu.notarissen hebben we willen aangeven dat we van deze tijd zijn, en innovatief.

Zo kunnen cliënten hun dossier online volgen. Passeren doen we op beeldschermen, met behulp van iPads. Er is vrijwel elke dag een notaris aanwezig en zelf ben ik uiteraard waarnemingsbevoegd.’

VRIJHEID

‘Nee, de ambitie om zelf notaris te worden, heb ik niet. Nu heb ik het beste van twee werelden. Ik ben in loondienst, hetgeen me de vrijheid geeft om parttime te werken. Want behalve mijn werk vind ik nog een heleboel andere dingen leuk: kunst, theater, reizen. Ik ga graag naar Parijs, waar ik een studiootje heb, en naar Marrakech. Vorig jaar heb ik tijdens drie maanden onbetaald verlof gereisd, onder andere in India. Ik heb misschien meer actieve interesses dan anderen en wat meer behoefte aan afwisseling. Dan functioneer ik het best. De verantwoordelijkheid van een eigen notariskantoor heb ik niet, maar ik heb hier de dagelijkse leiding en zo toch mijn eigen winkeltje. Ik vind het leuk om leiding te geven en dat gaat me geloof ik goed af. Waardering krijgen, is belangrijk voor het plezier dat je in je werk hebt, dat komt steeds uit onderzoek naar voren. Die waardering laat ik vaak blijken. In zes jaar tijd hebben we nauwelijks ziekteverzuim gehad, dat zegt iets. Behalve met mijn medewerkers heb ik ook geluk met mijn werkgevers. Zij geven mij de ruimte om de praktijk op dit kantoor uit te voeren op de manier die mij het best lijkt. Zolang het maar goed loopt natuurlijk, en dat doet het.’

CREATIVITEIT

‘Sinds een jaar ben ik eigenaar van een riad in Marrakech, Riad Safa, wat ‘puur’ betekent. Een riad is een traditioneel Marokkaans huis, gebouwd rondom een binnenplaats. Veel riads die opgeknapt

zijn, worden geëxploiteerd als boutique-hotel, met vijf kamers, net als het mijne. Ik kwam al langere tijd regelmatig in Marrakech, omdat een vriendin daar een riad heeft. Toen zij die wilde verkopen, heb ik serieus overwogen te kopen. Uiteindelijk ging dat niet door, maar ik had de smaak intussen te pakken. Met behulp van mijn huidige Frans-Nederlandse manager vond ik in korte tijd het hotel dat ik nu heb. De kennismaking met het Marokkaanse notariaat – waar ik niet alleen de overdracht had, maar ook mijn bv – die Notariad B.V. heet, grappig van mijn vriend – heb opgericht, was ook heel interessant. Ik ga er zeker eens in de zes à zeven weken heen, van mijn opgespaarde parttime dagen. Het is er fantastisch. Ik run er een bedrijf, dus dat brengt werk met zich mee. Behalve natuurlijk gewoon gasten ontvangen, organiseer ik er van alles, vooral wat ik zelf leuk vind. Zo hebben we daar onlangs een geweldig bedrijfsuitje gehad met de beide notariskantoren, we organiseren culinaire weken in samenwerking met een Nederlandse, en binnenkort een masterclass fotografie. Marrakech is zo kleurrijk en fotogeniek! Verder vind ik het heerlijk de riad in te richten, en een mooie omgeving te maken voor mezelf en mijn gasten. Ik ben gek op Marokkaans handwerk, zoals geglazuurde tegels, mozaïek en geornamenteerd stucwerk. Omdat de islam het afbeelden van personen verbiedt, is alle creativiteit en perfectie gaan zitten in kleuren, patronen en dessins. Met mijn riad heb ik mijn wens om in te richten toch op een bepaalde manier kunnen vervullen.’ ■

Workshops tijdens alv

Specialiseren is de toekomst

Na afloop van de algemene ledenvergadering op 11 maart verzorgen de notariële specialistenverenigingen een workshop. Aanleiding voor *Notariaat Magazine* om de voorzitters van die verenigingen te vragen waarom (kandidaat-)notarissen lid moeten worden van hun vereniging, wat hun speerpunt is voor 2015 en uiteraard wat het onderwerp van hun workshop is.

| TEKST Joris Drost & Mechtelt Lindenhovius

Stichting IT-notaris
Jelger de Kroon

Waarom zouden (kandidaat-)notarissen lid moeten worden?

‘Er is in de maatschappij grote behoefte zaken rond digitale bezittingen goed te regelen. De notaris kan daarbij een belangrijke rol spelen. Dat biedt voor onze leden kansen hun bestaande rechtspraktijk uit te breiden naar een vakgebied waar veel toekomst ligt en waar de notaris zijn adviesrol nadrukkelijk naar voren kan brengen.’

Wat is het speerpunt voor 2015?

‘Om onze leden een belangrijke rol te laten spelen bij het bevorderen van rechtszekerheid in de informatiemaatschappij. Daarvoor leiden wij notarissen op met expertise die nodig is in een samenleving waarin digitale bezittingen een steeds prominenter rol krijgen.’

Waar gaat de workshop over?

‘De notaris speelt op twee manieren een rol in de digitale samenleving: als gebruiker van software, internet en social media, en als adviseur voor de gebruikers daarvan. Die laatste rol biedt veel nieuwe kansen. Aan de hand van een praktijkcasus wordt uitgelegd welke rol de notaris kan vervullen bij het werken met software in de “cloud” en waaraan een goede continuïteitsregeling moet voldoen.’

Vereniging van Estate Planners in het Notariaat (EPN)
Bep Bergman

Waarom zouden (kandidaat-)notarissen lid moeten worden?

‘Het lidmaatschap van de EPN staat voor kwaliteit, deskundigheid en onafhankelijkheid. De kennis van de leden wordt periodiek getest en uitgebreid door de verplichte nascholing en het twee keer per jaar bijwonen van intensieve “COEP-bijeenkomsten”. Daarmee is gewaarborgd dat EPN-leden hun cliënten optimaal en op het hoogste niveau kunnen adviseren en kunnen bijstaan op het gebied van estate planning.’

Wat is het speerpunt voor 2015?

‘We willen aandacht schenken aan het onderhouden van contacten met maatschappelijke organisaties die voor onze leden belangrijk zijn, zodat de door ons ontwikkelde producten (bijvoorbeeld het levenstestament) een grote publieke bekendheid krijgen. Verder willen we de kwaliteit van de leden optimaliseren door middel van cursussen en seminars. Ten slotte willen we de bekendheid van de vereniging bij het publiek vergroten.’

Waar gaat de workshop over?

‘Het familiestatuuut. Dat heeft als doel de betrokkenheid van de familie bij het familiebedrijf in goede banen te leiden en de belangen van de familie in relatie tot het familiebedrijf op elkaar af te stemmen. Doel is dat leden in staat worden gesteld gesprekspartner te worden voor families die daarover afspraken willen maken.’

Vereniging voor Agrarisch Specialisten in het Notariaat (VASN)
Joost Verploegen

Waarom zouden (kandidaat-)notarissen lid moeten worden?

‘Het agrarisch rechtsgebied vereist een hele specifieke kennis waarbij het belangrijk is de actualiteit goed te volgen en bij te houden. Een goed voorbeeld daarvan is de Wet verantwoorde groei melkveehouderij die onlangs is aangenomen als reactie op het verdwijnen van het melkquotum dit jaar. Ook valt de omzetting van toeslagrechten in betalingsrechten te noemen. De VASN geeft daarom hoge prioriteit aan scholing rond het agrarische bedrijf, maar ook over zaken die consequenties kunnen hebben voor de agrariër, zijn opvolgers en naaste familie in de privésfeer, zoals bedrijfsopvolging en nalatenschappen.’

Wat is het speerpunt voor 2015?

‘Het loopt goed, het cursusniveau is op orde en de contacten met verschillende partijen, zoals rentmeesters en landbouworganisaties, is uitstekend. Met 131 leden zijn we niet perse op zoek naar uitbreiding van het ledenbestand. Ik heb het liefst alleen leden die in de praktijk bezig zijn met ons vakgebied. Op die manier probeert de VASN ook dit jaar de kwaliteit te bewaken.’

Waar gaat de workshop over?

‘Wij organiseren geen workshop. De kennis van het agrarisch recht is zo specifiek dat we ons beter kunnen richten op de eigen leden.’

V·M·S·N

VERENIGING VAN MEDIATORS EN SCHEIDINGSBEMIDDELAARS IN HET NOTARIAAT

Vereniging van Mediators en Scheidingsbemiddelaars in het Notariaat (VMSN)

Palko Benedek

Waarom zouden (kandidaat-)notarissen lid moeten worden?

'Ik ben van mening dat het leden helpt een betere notaris te worden. Het gaat erom dat je weet wat er speelt, dat je bepaalde zaken leert herkennen. Specifieke training is nodig om een gevoel te ontwikkelen dat bijdraagt aan de juiste afwikkeling van bijvoorbeeld een nalatenschap of een echtscheiding. Dat is niet aangeboren. Je kan een groot empathisch vermogen hebben, maar dat maakt je nog geen mediator.'

Wat is het speerpunt voor 2015?

'De nadruk ligt primair op de nieuwe Wet registermediator. Daarin wordt vastgelegd dat een mediator een ontbinding van het huwelijk kan regelen, ook wanneer er minderjarige kinderen zijn. Er opent zich dus een hele nieuwe markt voor de notaris als mediator. Dat vereist overduidelijk extra training en opleiding.'

Waar gaat de workshop over?

'Wij richten ons op nalatenschapsmediation in samenhang met het wetsontwerp. Het lijkt dagelijkse kost voor de notaris, maar met de workshop hopen we de deelnemers te laten zien wat er echt speelt. De helft van afwikkelingen van een nalatenschap onttaardt in ruzie, maar waarom? Je kunt je wel bekwamen in allerlei praktische uitwerkingen, maar het kunnen oplossen van problemen is minstens zo belangrijk.'

Vereniging van Notarieel Ondernemingsrecht Specialisten

Ruud van Helden

Waarom zouden (kandidaat-)notarissen lid moeten worden?

'De VOC geeft diepgang door middel van praktische workshops, gegeven door collega-notarissen die gespecialiseerd zijn in het ondernemingsrecht. Het gaat om notarieel handwerk: hoe doe ik zoiets nou in een akte? Dat vind je niet zo gemakkelijk ergens anders. Ook organiseren we in overleg met universiteiten specifieke notarieel ondernemingsrechtelijke opleidingen, bijvoorbeeld de Nyenrode-leergang door Barbara Bier. Het gaat dan echt om verregaande verdieping. Kort door de bocht: met de kosten voor het VOC-lidmaatschap heb je meteen je 6 opleidingspunten binnen. Twee voor de prijs van één!'

Wat is het speerpunt voor 2015?

'Dat zijn er drie: verdere integratie met de KNB. Hoe kunnen wij de KNB ontlasten, bijvoorbeeld op het gebied van cursussen? Daarnaast willen we onze toegevoegde waarde aan de leden laten zien en zetten wij in op een goede samenwerking met universiteiten en andere instellingen die van belang zijn voor het ondernemingsrecht.'

Waar gaat de workshop over?

'Notaris Robbert-Jan Zwaan en advocaat Dirk Buijs, beiden van Pels Rijcken, zullen de controverses rond dividenduitkeringen gaan bespreken.'

Vereniging van Notariële Registergoed Specialisten

Willem van Delft

Waarom zouden (kandidaat-)notarissen lid moeten worden?

'Verdergaande specialisatie is de toekomst. Specialiseer je je niet, dan leg je het af. Ik denk zelfs dat in de (nabije?) toekomst een bepaalde akte bijvoorbeeld alleen nog door een daarin gespecialiseerde notaris mag worden gepasseerd. Zie hoe het in de medische hoek loopt. Ook onroerend goed is een specialisme. Niet voor elk onroerend-goeddossier is specialistische kennis nodig, maar die kennis is wel nodig om problemen te tackelen. Je moet een hoop weten, en ook weten wat je niet weet, om valkuilen en bijzondere situaties te herkennen.'

Wat is het speerpunt voor 2015?

'Dat is het nader uitwerken van de kwaliteitseisen voor onze leden. Een eerste opzet daarvoor hebben we voorgelegd aan onze wetenschappelijke raad en aan de leden, die de hoofdlijnen hebben omarmd. Een van de eisen is bijvoorbeeld dat een bepaald percentage van het werk aan onroerend goed moet worden besteed en dat een bepaald aantal opleidingspunten ook alleen daarin behaald moet worden. Waarschijnlijk komt er ook een Grotiusopleiding voor de NRS.'

Waar gaat de workshop over?

'Dat is nog niet bekend. De informatie volgt zo spoedig mogelijk via NotarisNet.'

Seizoen van hoop en nieuw leven

Een nieuwe lente en een nieuw geluid. Dat zou de gedachte kunnen zijn die bij u opkomt bij het aantreden van een nieuwe voorzitter van de KNB. Echter, volgens mij leven we als notariaat en KNB nog steeds in diezelfde nieuwe lente. Een lente die in 2012 is ingezet en vorm heeft gekregen in de nieuwe koers *Met Recht Vooruit*. Een van de kernpunten daaruit was de versterking van de maatschappelijke positie van het notariaat door vergroting van de zichtbaarheid van het notariaat, zorgdragen voor een betere communicatie en een effectievere lobby. Al is deze column niet bedoeld voor een opsomming van alle acties die zijn ondernomen, toch wil ik onder de aandacht brengen dat er in de voorbije jaren op al die terreinen veel is bereikt.

STRATEGISCHE AGENDA

De ledenraad heeft in 2014 met *Notaris 2.0* de voorgestelde strategische agenda voor 2015-2020 omarmd. *Notaris 2.0* zal het notariaat in staat moeten stellen mee te kunnen bewegen met de maatschappelijke en technologische, met name digitale, ontwikkelingen. Een vertaling naar eigentijdse rechtszekerheid en rechtsbescherming in een steeds digitaal wordende wereld is daarbij noodzakelijk. *Notaris 2.0* zal daardoor bijdragen aan een versterking van de maatschappelijke positie van de notaris.

VERBINDING

Vanuit *Met Recht Vooruit* bekeken is er dan ook geen sprake van een nieuwe lente, ook niet van een nieuw geluid, wel van een nadrukkelijker geluid. Met mijn voorganger Franc Wilmlink hebben we een voorzitter gehad die, vanuit zijn Drentse nuchterheid, na het roerige jaar van de omwenteling, de juiste man was op die plek. Hij heeft heel nadrukkelijk gezocht naar en gewerkt aan de verbinding tussen de leden onderling en de leden met het bureau. Daarmee heeft hij het klimaat geschapen waarin ruimte was voor een verdergaande invoering van het nieuwe beleid. Daar past ook op deze plaats heel veel dank voor in zijn richting. Zonder veel wapengekletter, in goede harmonie met bestuur, ledenraad en bureau, is standvastig de koers van het nieuwe beleid gehouden.

DIALOOG

Mij zult u meer gaan ontmoeten als de 'roepstoeter' van de strategie *Notaris 2.0*. Ik heb mij de afgelopen 'verkiezingstournee', een novum binnen het bestaan van onze 'verbeterde' orde, nadrukkelijk aan *Notaris 2.0* gecommitteerd. Graag wil ik de verbinding met u houden en zoveel als kan met u het gesprek aangaan om ervoor te zorgen dat Den Haag niet los gaat zingen van u in het land. Ik zie uit naar een constructieve dialoog waarmee we samen bouwen aan een toekomstbestendig notariaat.

STIMULANS

Hoewel één zwaluw nog geen zomer maakt, waren er afgelopen jaar duidelijk tekenen van een broos herstel, ook voor onze notariële economie. Laat de zomer dan nog niet zijn aangebroken, tekenen van een lente zijn er. En als seizoen van hoop en nieuw leven moet dat een geweldige stimulans zijn voor ons allen in het notariaat. ■

Jef Oomen | VOORZITTER KNB

Melden beëindiging vaste waarneming en einde nevenbetrekking

De KNB constateert dat er nog leden als waarnemer vermeld staan terwijl ze dat niet meer zijn. Het is belangrijk dat de administratie van de beroepsorganisatie de juiste gegevens bevat, mede omdat de informatie ook ter beschikking staat van de kamers voor het notariaat. Hierbij dan ook het vriendelijke verzoek in te loggen via het portaal 'Mijn KNB' en de gegevens van uw waarnemer(s) te controleren en waar nodig aan te passen.

Waarnemingen worden digitaal aangevraagd en beëindigd via 'Mijn KNB'. Het is van belang dat een notaris, wanneer de waarneming eindigt (bijvoorbeeld bij beëindiging van het dienstverband), de einddatum invoert. Alleen de notaris is hiertoe gemachtigd, de waarnemer kan dit niet zelf doen.

BEËINDIGING NEVENBETREKKINGEN

Op grond van artikel 11 lid 1 van de Notariswet doet de notaris opgave aan de KNB en aan de kamer voor het notariaat van het aanvaarden en beëindigen van een al dan niet bezoldigde nevenbetrekking. De beëindiging van een nevenbetrekking wordt vaak achterwege gelaten. Wij vragen u daarom, indien een nevenbetrekking is geëindigd, dit via het portaal 'Mijn KNB' te melden. U doet dit als volgt: U gaat naar het onderdeel 'Nevenbetrekkingen'. De nevenbetrekking die beëindigd is/wordt, moet worden opgezocht in de eigen nevenbetrekkingen. Nadat op 'wijzigen' is geklikt, moet de einddatum worden ingevuld en opgeslagen. Een melding van einde nevenbetrekking wordt niet opnieuw aangeboden aan de kamer.

Nadere informatie: KNB, afdeling Praktijkzaken, telefoon 070 3307139

Geef wijzigingen G. Fikkert's jaarboek nu door

Het is voor iedereen van belang dat het *G. Fikkert's jaarboek* de juiste gegevens bevat. Voor de editie 2015 verzoeken wij u uw (kantoor) gegevens te controleren en wijzigingen en/of aanvullingen tijdig per e-mail aan de ledenadministratie door te geven. Dit kan tot uiterlijk vrijdag 20 februari 2015. Uw kantoorgegevens zoals deze geregistreerd zijn, vindt u online in het adresboek op NotarisNet (onderaan rechts op de homepage). Let op: de peildatum zal zijn 1 maart 2015. Bij de kantoren worden in het jaarboek alleen de notarissen worden vermeld, niet de kandi-

daat-notarissen. Verder is van belang dat per kantoorvestiging één (algemeen) e-mailadres in het jaarboek wordt opgenomen. In de alfabetische namenlijst worden alle (toegevoegd) notarissen en kandidaat-notarissen vermeld. Uw meest recente persoonsgegevens vindt u in het portaal 'Mijn KNB'.

Nadere informatie: KNB, ledenadministratie, telefoon 070 3307211/-233 (ledenadministratie@knb.nl)

Centraal Curatele- en Bewindregister: niet ieder bewind is zichtbaar

Het blijkt niet altijd duidelijk te zijn welke gegevens zichtbaar zijn bij een recherche in het Curatele- en Bewindregister. Notaris-kantoren gaan er na een recherche soms van uit dat geen sprake is van curatele of bewind, terwijl dit wel het geval is. Welke informatie is zichtbaar en welke niet?

Op 1 januari 2014 is de Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap in werking getreden. Sindsdien is ook het nieuwe Centraal Curatele- en Bewindregister (CCBR) live gegaan. De Raad voor de Rechtspraak heeft hierover enkele brieven aan de notaris-kantoren gestuurd. Sinds 1 januari 2014 worden in het CCBR personen geregistreerd van wie het vermogen onder bewind is gesteld vanwege de grondslagen 'verkwisting' of 'het hebben van problematische schulden'. Niet ieder bewind is dus zichtbaar: oudere onderbewindstellingen en bewind op andere grondslagen blijken niet uit het register. Verder hangt de ontvangen informatie af van de manier waarop het register wordt geraadpleegd. Er zijn twee manieren waarop dat kan: handmatig via de website www.rechtspraak.nl of automatisch vanuit het notariële softwarepakket.

U kunt er niet meer zonder meer van uitgaan dat u alle informatie over het bewind ontvangt.

NIEUWE VOORZIENING

Informatie over bewind is pas vanaf 1 april 2014 digitaal beschikbaar. De Raad voor de Rechtspraak heeft een voorziening beschikbaar gesteld waarop softwarepakketten kunnen aansluiten. Hierdoor kan bij automatische researches vanuit het softwarepakket naast de informatie over curatele óók de informatie over bewind worden ontvangen. Die oplossing werkt niet automatisch door in de softwarepakketten, maar moet eerst worden ingebouwd. Veel softwareleveranciers zijn bezig deze voorziening te implementeren, maar deze is in de meeste pakketten nog niet in gebruik. Op www.rechtspraak.nl is wel de informatie over bewind beschikbaar, omdat hiervoor geen implementatie nodig is.

NAVRAAG

Bij uw recherche via het softwarepakket kunt u er dus niet zonder meer van uitgaan dat u ook alle informatie over bewind automatisch ontvangt. De softwareleveranciers geven aan hun cliënten inmiddels via de bovengenoemde aanduiding CCR of CCBR bij de recherche of via extra informatie te hebben geïnformeerd over de status. Bij de aanduiding CCR bij de recherche is geen informatie over bewind beschikbaar, bij de aanduiding CCBR kan via de softwareleverancier worden nagegaan of deze informatie wel of niet wordt verstrekt. Bent u er niet zeker van of u ook de informatie over bewind ontvangt bij een automatische recherche, dan kunt u dit nagaan bij uw softwareleverancier.

Symposium Personenvennootschappen

Er is een burgerinitiatief ontstaan dat heeft geleid tot de Werkgroep Personenvennootschappen.

Op 23 april 2015 organiseert de Universiteit Leiden, in samenwerking met de KNB en ondersteund door de Vereniging Ondernemingsrecht Specialist (VOC), een symposium over Personenvennootschappen.

Na intrekking van het wetsvoorstel tot herziening van het personenvennootschapsrecht in 2011 lijkt de personenvennootschap in een fase van windstille terechte te zijn gekomen. Niets is minder waar. Er is niet alleen veel jurisprudentie, maar ook is er een burgerinitiatief ontstaan dat heeft geleid tot de Werkgroep Personenvennootschappen. Deze Werkgroep is bezig met het opstellen van een tekst voor een nieuw wetsvoorstel met toelichting met de gedachte dat dit op redelijk afzienbare tijd aangeboden wordt aan de minister van Veiligheid en Justitie. Diverse sprekers verzorgen een voordracht: de hoogleraren Wuisman, Huijgen en Zaman (dagvoorzitter) en de mrs. Tervoort, Stokkermans en Meijers. Het symposium zal plaatsvinden in het Academiegebouw van de Universiteit Leiden.

Nadere informatie en inschrijven: KNB, cursussen en congressen, telefoon 070 3307167, cursussen@knb.nl of NotarisNet/Opleidingen

Versnelling procedure toetsing verschoningsrecht per 1 maart 2015

De verkorting van de procedure voor de toetsing van het verschoningsrecht in het Wetboek van Strafvordering (Sv) maakt deel uit van de Wet verruiming mogelijkheden bestrijding financieel-economische criminaliteit. Dit onderdeel van de wet treedt in werking op 1 maart 2015.

Met de nieuwe regeling blijft het cassatieberoep behouden, waarvoor door onder meer de KNB is gepleit in het belang van het waarborgen van de rechtseenheid. Daarnaast wordt met de nieuwe regeling ook bereikt dat binnen afzienbare termijn duidelijkheid komt over de toepasselijkheid van het verschoningsrecht, zodat opsporing en vervolging van strafbare feiten geen vertraging oplopen. Op grond van artikel 98 lid 1 Sv worden bij verschoningsgerechtigden, zoals de notaris, brieven of andere geschriften die onder het ambtsgeheim vallen, niet in beslag genomen. Aan artikel 98 wordt toegevoegd:

- de rechter-commissaris is bevoegd ter zake te beslissen (lid 1);
- als de verschoningsgerechtigde bezwaar maakt tegen de inbeslagneming wordt niet tot kennisneming overgegaan dan nadat de rechter-commissaris daarover heeft bepaald (lid 2);
- de rechter-commissaris die beslist dat inbeslagneming is toegestaan, deelt de verschoningsgerechtigde mee dat tegen zijn beslissing beklag openstaat en dat niet tot kennisneming wordt overgegaan dan nadat onherroepelijk over het beklag is beslist (lid 3);
- tegen de beschikking van de rechter-commissaris kan de verschoningsgerechtigde binnen veertien dagen na de betekening daarvan een klaagschrift ex artikel 552a Sv indienen bij het gerecht in feitelijke aanleg waarvoor de zaak wordt vervolgd (lid 4).

*Binnen afzienbare tijd
komt er duidelijkheid over
de toepasselijkheid van
het verschoningsrecht.*

Projectgroep KNB modelreglement 2015 van start

Deze maand is de projectgroep Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) modelreglement 2015 van start gegaan. Deze projectgroep, die in de plaats is gekomen van de 'commissie Beekhuis', ontwikkelt een nieuw modelreglement bij splitsing in appartementsrechten.

Professor Roel Mertens, de notarissen Lex Hartman en Helen Kolster en Jacqueline Peter (bureau KNB) vormen samen de projectgroep. De nieuwe projectgroep zal ook advies vragen aan externe organisaties die veel met het appartementsrecht in aanraking komen, zoals VvE Belang en NVM. Met deze samenstelling verwacht de KNB tot een breed gedragen nieuw modelreglement te komen.

NIEUWE WETGEVING

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) onderzoekt of nieuwe wetgeving inzake het appartementsrecht wenselijk is. Het is de opzet van de KNB en BZK om kruisbestuiving te laten plaatsvinden tussen de ontwikkeling van het nieuwe modelreglement en de eventuele nieuwe wetgeving over het appartementsrecht.

INPUT IS WELKOM

De projectgroep nodigt het notariaat van harte uit input aan te leveren voor het nieuwe modelreglement. Suggesties kunt u uiterlijk 2 maart 2015 e-mailen aan j.peter@knb.nl.

Vragenlijst geeft inzicht in digitale veiligheid van uw kantoor

Persoonsgegevens horen bij de notaris altijd in goede handen te zijn, ook in een digitale omgeving. Dat eist het vertrouwen in het beroep, dat eist het ambtsgeheim. Daarom heeft de KNB in samenwerking met Netwerk Notarissen en softwareleveranciers een programma ontwikkeld om u en alle medewerkers van uw kantoor bewust te maken van het belang dat hier speelt. U vindt de vragenlijst op NotarisNet/Kantoorautomatisering en ICT. Let op: het openen duurt enkele seconden.

Algemene ledenvergadering en workshops

Op dinsdag 10 maart vindt de algemene ledenvergadering plaats in Houten. Na de vergadering verzorgt prof. dr. mr. Jonathan Soeharno een presentatie over 'Integriteit'. In de middag geven de notariële specialistenverenigingen een workshop.

Jonathan Soeharno is advocaat bij De Brauw Blackstone Westbroek N.V. en hoogleraar Rechtspleging en Rechtsfilosofie aan de Universiteit van Amsterdam. Soeharno

studeerde rechten, filosofie en theologie en promoveerde op het onderwerp 'De integriteit van de rechter'. De workshops van de notariële specialistenverenigingen en Stichting IT-notaris worden in twee sessies gegeven. Er worden 3 PE-punten aan de workshops toegekend.

Nadere informatie en inschrijven:

KNB, cursussen en congressen, telefoon 070 3307136, cursussen@knb.nl of NotarisNet

Thema KNB Jaarcongres: Notaris in de digitale wereld

Het thema van het Jaarcongres van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) richt zich op de notaris in de digitale wereld. Dit heeft het bestuur van de KNB besloten in de bestuursvergadering van 7 januari. Het congres vindt plaats op 2 oktober 2015.

‘Het onderwerp past geheel bij Notaris 2.0, de beleidsvisie van de KNB, en biedt veel mogelijkheden om alle notarissen inzicht te geven en te helpen bij ontwikkelingen in de digitale wereld’, zegt Lineke Minkjan die namens de KNB verantwoordelijk zal zijn voor de organisatie van het Jaarcongres. ‘De notaris verandert van habitat; hij is als het ware een vis die pootjes moet ontwikkelen op het droge.’ De komende periode wordt een projectplan gemaakt om het congres verder in te vullen. Het programma zal, mede gelet op de reacties op het congres van afgelopen jaar, een combinatie van inhoud en praktijk vormen. Ook de congresbundel wordt op een vergelijkbare manier opgezet.

Nadere informatie: KNB, Lineke Minkjan, telefoon 070 3307214 (l.minkjan@knb.nl)

KNB start brede publiekscampagne over het levenstestament

Op 10 maart geeft bestuursvoorzitter Jef Oomen tijdens de algemene ledenvergadering het startsein voor de campagne ‘Wie van de drie?’ In deze publiekscampagne staat het levenstestament centraal. De massamediale campagne richt zich op media, zowel radio, magazines als online, in de leeftijdsgroepen 40+ en senioren.

Het doel van de campagne is mensen tussen de 45 en 75 jaar aan het denken te zetten over hun eigen situatie of die van hun ouders, zodat ze hierop tijdig actie ondernemen. Op een vraag als ‘Wie van de drie regelt straks uw bankzaken?’ verschijnen drie mogelijke kandidaten. Het is aan de consumenten zelf te bepalen aan wie ze dergelijke zaken toevertrouwen. De volgende stap is dat mensen zich gaan oriënteren op de mogelijkheden die een volmacht of levenstestament hen biedt om het vervolgens goed te laten vastleggen. Uiteraard wordt aangegeven dat de notaris hen in dit hele traject graag van dienst is.

Notarissen kunnen in hun eigen regio lezingen of voorlichtingsavonden geven onder de doelgroep.

VOORLICHTINGSAVONDEN EN LEZINGEN

Deze brede publiekscampagne wordt zeer succesvol als KNB en notariaat zich beide actief opstellen. Notarissen kunnen dit doen door in hun eigen regio voorlichtingsavonden of lezingen te geven onder de doelgroep, te adverteren in huis-aan-huisbladen, enzovoort. Via de Koninklijk Notariële Beroepsorganisatie (KNB) worden komende weken advertenties en banners ontwikkeld voor magazines en online media. Notariskantoren kunnen deze downloaden en tonen op hun eigen website of een advertentie voorzien van eigen contactgegevens en logo voor lokale media. Binnenkort volgt meer informatie via NotarisNet over de planning en uitrol van deze campagne.

OUDERENPROJECT KNB

De campagne sluit aan op het reeds bestaande KNB-project ‘Financiële bescherming ouderen’. Dat project maakt deel uit van het actieplan ‘Ouderen in Veilige Handen’ van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Jef Oomen, trekker van het KNB-project, is daarvoor namens het notariaat contactpersoon bij VWS.

Nadere informatie: KNB, Annelies van der Laan, telefoon 070 3307169 (a.vanderlaan@knb.nl)

KNB Cursusagenda

26 maart en 16 april 2015

Timemanagement

Hebt u het altijd (te) druk? Komt u altijd tijd tekort? Investeer dan nu in de cursus Timemanagement, zodat u straks meer tijd hebt voor andere zaken.

2 april 2015

Conflicthantering

Op welke wijze lost u een (dreigend) conflict op of maakt u het beheersbaar?

7 april 2015

Tweetrapstestament en tweetrapsafwikkeling

Modellen zullen de leidraad vormen van deze erfrechtelijke cursusdag: van tweetrapslegaat tot derde trap. Ook aan de (papieren) tweetrapschenking zal aandacht worden besteed.

8 april 2015

Komt een dga bij de notaris (basiscursus)

Het doel van deze cursus is om tijdens een adviesgesprek met een dga de juiste vragen te stellen of onderwerpen aan de kaak te stellen, waarop u als notariële adviseur een toegevoegde waarde voor uw cliënt kunt leveren.

13 april 2015

Vereffening van nalatenschappen ('licht' en 'zwaar')

De wettelijke vereffening roept vele vragen op in de boedelpraktijk. Deze cursus gaat in op de problemen die de formele vereffeningprocedure kent en komt met praktische antwoorden.

16 april 2015

De Europese verklaring van erfrecht

Op 17 augustus 2015 treedt de Europese Erfrecht Verordening in werking. Bereid u voor op de veranderingen in de regels en schrijf u nu in voor deze cursus.

Dit is slechts een selectie uit het totale cursusaanbod. Voor meer informatie, inschrijven en het complete opleidingsaanbod: KNB, cursussen en congressen, telefoon 070 3307125, cursussen@knb.nl of NotarisNet/Opleidingen

Protocol-waarnemers hebben geen verantwoordelijkheid voor de onderneming

Uitspraak: **niet-ontvankelijk c.q. ongegrond**

Casus

In de *continuing story* van notaris N, die is ontzet uit het ambt wegens het verlies van de greep op zijn functioneren en het zicht op de werkelijkheid, richt N nu zijn pijlen op de waarnemers van zijn kantoor. De eerste waarnemer X (benoemd begin maart 2013) constateert al snel een tekort op de derdenrekening van meer dan een miljoen en dient met een steunvordering van een cliënt bij de rechtbank een verzoek tot faillietverklaring van N in. X licht de cliënten van het kantoor in over de ontstane situatie. Y treedt vervolgens op als lichte waarnemer van X (en later als vacature-waarnemer) en Y dient ook eenzelfde verzoek in. Op 1 mei 2013 wordt N op zijn verzoek ontheven uit zijn ambt. Het protocol wordt eind juni 2013 overgenomen door Z. De waarnemingen geschieden voor rekening en risico van N, tegen tarieven van respectievelijk 218 en 150 euro exclusief btw.

De klacht

1. X en Y hebben het kantoor niet op adequate wijze waargenomen. Zij zouden doelgericht hebben afgestevend op liquidatie van de praktijk. Er werden geen nieuwe dossiers aangemaakt, geen inkomsten gegenereerd en geen commerciële activiteiten ontwikkeld, de focus lag op het zoeken naar malversaties in oude dossiers. Cliënten werden onvoldoende te woord gestaan, dossiers niet afgerond en de akten bevatten fouten. Ook werd N onheus bejegend door hem te beschuldigen van criminele activiteiten, terwijl hij daarvan juist slachtoffer was.

2. X en Y hebben excessief hoge declaraties ingediend en ten onrechte de kosten voor de faillissementsaanvraag aan hem in rekening gebracht.

3. X en Y hebben geweigerd rekening en verantwoording af te leggen aan N voor hun werkzaamheden tijdens de waarneming.

4. X en Y hebben N onnodig beschadigd door de wijze waarop zij met cliënten en pers communiceerden.

5. X en Y persisterden in hun faillissementsaanvraag en frustrerden daarmee de financieringsmogelijkheden van N.

6. X en Y werkten niet mee aan de overdracht van gegevens van de derden-geldenrekening aan Z.

Het oordeel

1. De kamer behandelt de klachtonderdelen met enige terughoudendheid aangezien X en Y slechts waarnemers van het protocol waren en niet van de notarispraktijk. Verder zijn X en Y in een zeer moeilijke positie terechtgekomen waarbij X het grote tekort ontdekte ondanks de gebrekkige administratie en tegenwerking van N. Een complicerende factor was ook dat N de enige jurist was met weinig ondersteuning en dat X en Y van N afhankelijk waren voor alle benodigde gegevens en informatie. De waarnemers waren niet verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering, slechts voor de noodzakelijke ambtswerkzaamheden. De klacht over de fouten is onvoldoende onderbouwd en het ligt op de weg van cliënten om daarover te klagen. Het onheuse optreden jegens N is gemotiveerd betwist en tuchtrechtelijk niet verwijtbaar. De oude dossiers werden slechts ingekeken in opdracht van Bureau Financieel Toezicht (BFT).

2. De tuchtrechter kan alleen oordelen over declaraties als deze excessief zijn. Gezien het feit dat de declaraties overeenkomstig de door de voorzitter van de kamer bepaalde tarieven zijn opgesteld, de moeilijke situatie van het kantoor, en het feit dat de curator de declaraties niet betwist, oordeelt de kamer dat deze niet excessief zijn.

3. N is hierin niet ontvankelijk, de rekening en verantwoording moet aan de curator worden afgelegd.

4. De waarnemers hebben geen informatie verstrekt die zij niet mochten verstrekken en zich aan de instructies van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) gehouden.

5. De waarnemers stellen dat het doel van de faillissementsaanvraag was de bescherming van de belangen van de gedupeerden door het voorkomen van vermogensonttrekkingen. Zij zijn zorgvuldig te werk gegaan en hebben N zo veel mogelijk gelegenheid gegeven het bewaringstekort alsnog aan te vullen.

6. N is hier geen belanghebbende. De kamer acht de klachtonderdelen 3 en 6 niet-ontvankelijk en de overige ongegrond.

De notariskamer verklaart de klachten niet-ontvankelijk dan wel ongegrond

Kamer voor het notariaat Arnhem-Leeuwarden, 2 december 2014

Opmerking

Deze uitspraak bevestigt dat de verantwoordelijkheid van een waarnemer niet verder gaat dan de strikt ambtelijke kant; de waarnemer heeft geen verantwoordelijkheid voor de onderneming, ook niet voor het personeel. De waarnemer hoeft slechts de zaken te behandelen die er zijn. Dit hoeft niet op het kantoor zelf, de waarnemer mag de waarneming ook elders uitoefenen (als de waarnemer bijvoorbeeld wordt belemmerd door de notaris).

Antedateren akte leidt tot taakstraf en ontzetting uit ambt

Uitspraak: **gegrond met oplegging van een maatregel**

Casus

Het Openbaar Ministerie vervolgt notaris N voor het antedateren van een koopakte van roerende goederen, welk misdrijf (valsheid in geschrift) gepleegd zou zijn op of rond 4 december 2004. De koopakte is mede ondertekend door N en voorzien van zijn ambtsstempel. De rechtbank spreekt N eind 2010 vrij. In hoger beroep verklaart het hof eind 2012 het medeplegen van valsheid in geschrift bewezen en legt N een taakstraf van 180 uur op. Het hof verwierpt het verweer van N dat het ging om een vergissing. Het hof acht de strafverzwarende omstandigheid dat N zijn ambtsplicht zou hebben geschonden niet bewezen, omdat naar het oordeel van het hof niet is gebleken dat de notaris door zijn handelen een bijzondere plicht, die voortvloeit uit het door hem beklede ambt, heeft geschonden.

N stelt cassatie in bij de Hoge Raad, maar dit wordt niet-ontvankelijk verklaard in mei 2014 (de uitspraak van het hof was goed gemotiveerd). N is per 1 januari 2014 op zijn verzoek ontslagen uit zijn ambt.

De klacht

De KNB stelt dat N partijen de mogelijkheid heeft geboden om frauduleus te handelen en derden te benadelen. Door het plaatsen van zijn ambtsstempel en het mede ondertekenen van de akte heeft de notaris zijn functie misbruikt dan wel laten misbruiken. De KNB verzoekt de kamer N te schorsen.

Het oordeel

Ten tijde van de indiening van de klacht was N nog niet onherroepelijk veroordeeld. Op verzoek van N heeft de kamer de beslissing van de Hoge Raad afgewacht. Nu vaststaat dat N een strafbaar feit heeft gepleegd, heeft N klachtwaardig gehandeld. Dat N is vrijgesproken van de strafverzwarende omstandigheid maakt dit niet anders. De kamer vindt dat N de maatschappelijke functie van notaris in het algemeen zeer ernstige schade heeft toegebracht en acht ontzetting uit het ambt de enige gepaste en geboden maatregel.

De notariskamer legt de maatregel ontzetting uit het ambt op

Kamer voor het notariaat Arnhem-Leeuwarden, 8 december 2014

Opmerking

De juiste datering van de akte is een van de meest essentiële onderdelen van het notarisambt. Het is daarom onbegrijpelijk dat het hof de strafverzwarende omstandigheid van schending van de notariële ambtsplicht niet bewezen heeft geacht, ook al gaat het hier (kennelijk) om een onderhandse akte. Dat de KNB in deze zaak tegen N pas in 2013 een klacht indiende, had als oorzaak dat de KNB toen pas kennis kreeg van de zaak. Per 1 januari 2013 regelt artikel 26 lid 3 Wet op het notarisambt dat alle strafrechtelijke uitspraken betreffende notarissen worden meegedeeld aan de KNB, BFT en de kamer voor het notariaat.

Dubbele berisping en een extra waarschuwing wegens onheuse bejegening

Uitspraak: *gegrond met oplegging van een maatregel*

Casus

V geeft volmacht aan zijn broer K (klager) voor de verkoop van zijn appartement. K is makelaar bij kantoor M. De koper

schakelt notaris N in voor het opmaken van een koopakte.

In augustus 2013 heeft V een klacht tegen de notaris bij de kamer Amsterdam ingediend, die op 22 mei 2014 de klacht gegrond verklaart en de maatregel van berisping oplegt.

N schrijft onder andere per e-mail van 14 januari 2014 aan K: 'Bij deze dien ik bij u en tegen u/M een klacht in over de door u verrichte werkzaamheden, welke mij enorm veel tijd en schade hebben gekost. Ik verzoek u vriendelijk deze e-mail te willen kwalificeren als een poging om tot overeenstemming te komen. Kern van mijn verwijt is dat u als zijnde niet terzake kundig, vele fouten hebt gemaakt. Ik ben inmiddels 9 uur bezig met verweer in de door u c.q. uw broer geëntameerde klacht. Mijn voorstel is dan ook als volgt: Indien u mij 10 uur tegen mijn adviestarief vergoed zal ik geen klacht tegen u indienen bij de Nederlandse Vereniging van Makelaars (NVM) en zal ik voorts ook afzien van een schadevergoedingsprocedure tegen u/en of uw kantoor. Voorwaarde is voorts dat u zich noch in woord, noch in geschrift, zult uitlaten over mij en mijn kantoor, noch ten goede, noch ten kwade.'

N voegt een declaratie ad 2.873,75 euro bij. Op 22 januari 2014 antwoordt K dat hij niet heeft opgetreden als makelaar maar als vertegenwoordiger van zijn broer en dat hij iedere aansprakelijkheid afwijst ten aanzien van de hem toegezonden declaratie. Op 1 februari 2014 dient N een klacht tegen K/M bij de NVM in.

Vervolgens laat K op 7 februari 2014 per e-mail van 10.22 uur aan N weten geen enkel vertrouwen meer in een mogelijk gesprek met hem te hebben en zich te beperken tot het voeren van verweer.

Op diezelfde dag antwoordt N: 'Uw bericht verbaast mij niets. Het is de inmiddels bekende "K-wijze" die zich kenmerkt door gebrek aan kennis, arrogantie, geheimzinnigheid, draaien en lafheid. Wat een laffe manier om te zeggen dat u te bang bent voor een serieus man-tegen-man-gesprek, dat u er zich kennelijk geen enkele moeite voor wenst te getroosten en als een bange wezel het door u zelf aangevraagde gesprek uit de weg gaat en cancelt. Tekenend'

De klacht

De notaris heeft, met gebruik van dreiging en intimidatie, schade bij K geclaimd ter zake van de lopende klachtprocedure bij

de kamer voor het notariaat, die K namens zijn broer heeft ingediend. Tevens heeft N een klacht tegen klager ingediend bij de NVM om hem schade te berokkenen.

Het oordeel

Volgens N is K niet-ontvankelijk wegens het 'ne bis in idem'-beginsel. Volgens de kamer gaat het hier wel om een andere klacht en is K dus ontvankelijk. De kamer stelt voorop dat het N geenszins past om de tijd voor het concipiëren van het verweer in een klachtprocedure aan K in rekening te brengen. De notaris heeft in deze brief bovendien gedreigd met het starten van een procedure bij de NVM tegen K alsmede met het starten van een schadevergoedingsprocedure tegen K en/of zijn kantoor, waarbij hij klager onder druk heeft gezet om genoemde declaratie uiterlijk vrijdag 24 januari 2014 om 15.00 uur te voldoen.

Een dergelijke handelwijze past een notaris in het geheel niet. De bewoordingen van de notaris zijn zelfs zodanig dat er van een onheuse bejegening sprake is. Daarbij merkt de kamer op dat N in de uitspraak van 22 mei 2014 een berisping kreeg voor vergelijkbare gedragingen. Uitsluitend omdat de kamer thans een oordeel moet geven over klachten die een periode betreffen vóór 22 mei 2014, zal de kamer nogmaals de maatregel van berisping opleggen. In het geval dat opnieuw een klacht tegen de notaris wordt ingediend en de kamer zou blijken dat N deze gedragingen voortzet, zal bij gegrondverklaring van de klacht een ernstiger maatregel geïndiceerd zijn.

De notariskamer legt de maatregel berisping op

Kamer voor het notariaat Amsterdam, 27 november 2014

Opmerking

Een vast patroon in de strafmaat: het niet (willen) inzien van de fout en/of het in herhaling treden, wordt de notaris zwaar aangerekend.

Op NotarisNet zijn naast bovenstaande uitspraken ook andere tuchtuitspraken te lezen. Nadere informatie: KNB (nm@knb.nl)

PERSONALIA

Recent benoemd tot notaris

Grave (protocol mr. P.G.M. Meurs) m.i.v. 1 januari 2015 **mr. L.W.M. Kersten**, thans notaris te Mill en Sint Hubert; **Hoogezand-Sappemeer** (protocol mr. G. Veldkamp) m.i.v. 1 januari 2015 **mr. I.R. Koster**, kandidaat-notaris (2007); **Amsterdam** (nieuwe vestiging in associatie met Van Campen Liem) **mr. C.C. Kersten**, kandidaat-notaris (2006); **Nuth** (protocol mr. M.H.M. Bemelmans) mevrouw **mr. H.E.G. Goossens**, kandidaat-notaris (2008) m.i.v. 1 mei 2015.

Helga Goossens

Cees Kersten

Aangewezen tot toegevoegd notaris

Leidschendam-Voorburg (protocol mr. A.M. Zwart) m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr. M.A. van Eck**; **Teylingen** (protocol mr. G.J. Schrama) m.i.v. datum beëdiging **mr. K.R. Arsenault**; **Tilburg** (protocol mr. J.A.H.G. van Tuijl) m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr. M.E.F. Ploum**; **'s-Hertogenbosch** (protocol mevrouw mr. J.M. van Eeten) m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr. M.A. Rosenbrand-Biesheuvel**; **Mill en Sint Hubert** (protocol mr. M. Wilhelm) m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr. T.M. Westers-van Haaren**.

Eervol ontslag op verzoek

mr. P.G.M. Meurs, notaris te **Grave**, m.i.v. 1 januari 2015; **mr. G. Veldkamp**, notaris te **Hoogezand-Sappemeer**, m.i.v. 1 januari 2015; **mr. L.W.M. Kersten**, notaris te **Mill en Sint Hubert**, m.i.v. 1 januari 2015; **mr. J.C.H.J. Blekemolen**, notaris te **Amsterdam**, m.i.v. 1 januari 2015; **mr. J.C.M. van Schelven**, notaris te **Westland**, m.i.v. 1 januari 2015;

mr. J.N.G.J. Kuin, notaris te **Haren**, m.i.v. 1 februari 2015; **mr. E.J.H. Horst**, notaris te **Hilversum**, m.i.v. 1 maart 2015; **mr. M.H.M. Bemelmans**, notaris te **Nuth**, m.i.v. 1 mei 2015.

Ontslag op verzoek

mr. B.E. van den Berg, notaris te **De Bilt**, m.i.v. 22 december 2014.

Wijziging plaats van vestiging

Bij besluit van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie is de notariële plaats van vestiging van:

- **mr. E.G. Vorst**, thans notaris in de gemeente Utrecht, m.i.v. 1 januari 2015 gewijzigd in de gemeente **Amsterdam** met behoud van zijn huidige protocol;
- mevrouw **mr. H.C.J.A. Schilder-Riesouw**, thans notaris in de gemeente Tilburg, m.i.v. 1 januari 2015 gewijzigd in de gemeente **Gilze en Rijen** met behoud van haar huidige protocol;
- mevrouw **mr. E.S. Voskamp**, thans notaris in de gemeente Leidschendam-Voorburg, met ingang van 1 januari 2015 gewijzigd in de gemeente **Rijswijk** met behoud van haar huidige protocol.

Toewijzing protocol

De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft op grond van artikel 15 van de Wet op het notarisambt besloten het protocol en de overige notariële bescheiden van:

- **mr. M.M. Hes**, tot 30 juni 2014 notaris te Rotterdam, m.i.v. 15 december 2014 toe te wijzen aan **mr. M.M. Engelman**, notaris te **Rotterdam**;

- **mr. K.H.J. Flink**, tot 1 juli 2014 notaris te Utrecht, m.i.v. 15 december 2014 toe te wijzen aan mevrouw **mr. J.J.A.M. Tielemans-Buisman**, notaris te **Utrecht**;
- **mr. A.W. van Dijk**, tot 24 oktober 2014 notaris te Utrecht, m.i.v. 1 februari 2015 toe te wijzen aan mevrouw **mr. drs. S.C.W.L. Jansen**, notaris te **Utrecht**.

Overleden

Op achtenzeventigjarige leeftijd op 6 november 2014 de heer **mr. P.A. Withaar**, oud-notaris te **Velp**.
Op vijftigjarige leeftijd op 23 november 2014 mevrouw **mr. I.M. Kampman**, oud-notaris te **Soest**.
Op negenennegentigjarige leeftijd op 11 december 2014 de heer **J.F. Boegborn**, oud-notaris te **Geldermalsen**.
Op zevenenveertigjarige leeftijd op 3 januari 2015 **mr. J.R.E. Slart**, notaris te **Leeuwarden**.

Commissie Toegang Notariaat

Bij besluit van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie is de heer **mr. Franc Wilmink**, notaris te **Hoogeveen**, per 8 februari 2015 benoemd tot lid van de Commissie Toegang Notariaat. Hij volgt de heer mr. Jef Oomen op, die vanaf die datum bestuursvoorzitter van de KNB wordt.

Koninklijke onderscheiding

Op 15 januari 2015 is de heer **mr. Willem van Rozen**, oud-notaris te **Apeldoorn**, benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Van Rozen was tot voor kort verbonden aan het kantoor van De Notarissen van Naam.

Zorgvuldige woorden

Ik ben kandidaat-notaris op een zogenoemd Zuidaskantoor. In vergelijking met kandidaten die op de 'kleinere' kantoren werken, doen de 'grote-kantoren-kandidaten' gespecialiseerder werk en verschilt het salarishuis waarschijnlijk wat, maar voor de rest zijn we hetzelfde denk ik: deskundig, professioneel en, oké we geven het niet graag toe, maar beide soorten zijn op hun eigen manier degelijk. We gaan graag voor zekerheid. Alle juridische gaten worden gedicht en de woorden worden zorgvuldig gekozen. Dat is ons vak, daar zijn we allemaal de hele dag mee bezig.

JURIDISCH JARGON

Vorige week moest ik zelf naar de notaris voor de overdracht van onze woning. Het

betrof een klein(er) notariskantoor in de binnenstad van Amsterdam. Aangekomen bij het prachtige monumentale pand maakten we kennis met de andere partij. Die partij was toevallig ook een collega van een Zuidaskantoor. Zo was er voor de passerende notaris niet veel werk te doen omdat alle personen aan tafel juridisch dusdanig onderlegd waren dat er geen vragen waren en uitleg van het juridisch jargon niet noodzakelijk was. Afgezien van een kleine discussie over een olietank die wel of niet in de tuin zou liggen, verliep de sessie redelijk soepel.

HALFUUR

Na de ondertekening keek de notaris over zijn kleine bril naar de getekende stukken en vervolgens naar zijn horloge.

Hij knikte goedkeurend en zei: 'Nou, dat is lang niet gek. We zijn ruim binnen de tijd gebleven. En dat terwijl we altijd een halfuur extra inboeken als er collega's van grote kantoren aan tafel komen zitten.' Verbaasd keken we allemaal naar de kop van de tafel. Waarop de notaris zegt: 'Ja, die mensen hebben altijd zoveel te zeuren...'

Kano

Drie kandidaat-notarissen schrijven bij toerbeurt de Kanocolumn. Elke maand doet een van hen verslag van de belevenissen en ervaringen als kandidaat-notaris. Om vrijuit te kunnen schrijven, ondertekenen ze de column slechts met 'Kano'.

Leergang Executele

In de leergang executele kunnen professionele executeurs hun kennis en kunde ontwikkelen door het volgen van een tweedaagse intensieve opleiding. De theorie en de praktijk van de executele worden behandeld.

Voorkennis:

Deelnemers dienen een goede kennis van het erfrecht te hebben. Diegenen die niet over voldoende kennis beschikken, dienen de cursusdag erfrecht/executele op 10 april 2015 te volgen.

★ **Data & tijden:**

Donderdag 28 mei 2015 van 9.30 uur tot 20.00 uur.
Vrijdag 29 mei 2015 van 9.00 uur tot 17.00 uur met een afsluitende borrel.

★ **Locatie:**

Driebergen

★ **Kosten:**

€ 1.750,-
(excl. btw, inclusief lunches, diner, overnachting, borrel en studiemateriaal). 13 PE-punten zijn aangevraagd bij KNB, EPN, RB en voor NOVA (art 2 Verordening Vakbekwaamheid).

★ **Docenten:**

De heer O.A. Balkenende
De heer mr. J.D.H. van Ewijk
Mevrouw mr. P.G. Knoppers
Mevrouw prof. mr. T.J. Mellema-Kranenburg
Mevrouw mr. J. Nijenhuis-Wildervanck
De heer prof. mr. dr. B.M.E.M. Schols
De heer prof. dr. J.P.M. Stubbé

Leergang Levensexecuteur / Toezichthouder

NOVEX is een vereniging voor executeurs en ook voor "levensexecuteurs".

In 2015 biedt NOVEX de leergang levensexecuteur/toezichthouder aan voor diegenen die adviseren over het levenstestament of worden benoemd tot levensexecuteur of tot toezichthouder.

De leergang levensexecuteur/toezichthouder is een intensieve opleiding waarin een mix aan bod komt van theorie en praktijk van juridische, financiële, medische zaken en overige zorgtaken. Bij elk onderdeel wordt de specifieke taak van de toezichthouder besproken.

★ **Data & tijden:**

Donderdag 11 juni 2015 van 9.30 uur tot 20.00 uur.
Vrijdag 12 juni 2015 van 9.00 uur tot 17.00 uur met een afsluitende borrel.

★ **Locatie:**

Driebergen

★ **Kosten:**

€ 1.450,- voor NOVEX-leden,
€ 1.750,- voor niet-leden.
(excl. btw, inclusief lunches, diner, overnachting, borrel en cursusmateriaal), 13 PE-punten zijn aangevraagd bij KNB, EPN, RB en voor NOVA (art 2 Verordening Vakbekwaamheid).

★ **Docenten:**

De heer O.A. Balkenende
Mevrouw mr. C.G.C. Engelbertink
De heer mr. J.D.H. van Ewijk
Mevrouw drs. S. van de Merwe
De heer prof. mr. dr. B.M.E.M. Schols
De heer drs. T. Trompetter

Voor informatie en voorwaarden lidmaatschap NOVEX zie: www.novex-executeur.nl

De vereisten voor certificering en de gecertificeerde executeurs kunt u vinden op: www.sce-executeurs.nl

Voor vragen of informatie

mr. Anneke Rookmaker info@novex-executeur.nl
of 020-3882928.

U kunt zich aanmelden via de website van NOVEX: www.novex-executeur.nl.

2 IPR
cursussen op
9 maart 2015

IPR familierecht

Het internationaal privaatrecht (IPR) neemt in de juridische praktijk een steeds belangrijker plaats in. Door technologische vooruitgang worden afstanden steeds kleiner en de grenzen tussen landen – met name de lidstaten van de EU – vervagen. Steeds vaker wordt de Nederlandse advocaat of notaris op het gebied van het familierecht dan ook geconfronteerd met grensoverschrijdende, internationale gevallen. Waarschijnlijk is dit ook uw ervaring. Vragen met betrekking tot de rechtsmacht van de Nederlandse rechter en het toe te passen recht steken dan de kop op. In deze cursus komen onder meer de volgende onderwerpen aan de orde:

- internationaal echtscheidingsrecht
- internationaal huwelijksvermogensrecht
- internationaal alimentatierecht

Na afloop van deze cursus bent u van de recentste ontwikkelingen op het terrein van het Familierecht IPR weer op de hoogte en is uw kennis van het internationaal familierecht weer geheel opgefrist en up to date. U kunt deze kennis bovendien meteen toepassen in uw eigen (internationale) familierechtpraktijk.

inclusief lunch en cursusmateriaal

Datum	maandag 9 maart 2015
Tijd	09.30 – 13.00 uur
Locatie	Utrecht
Docent	dr. mr. J.G. Knot
Cursusprijs	€ 295,- exclusief BTW
PE punten	3 pe-punten KNB, EPN (in aanvraag) Advocaten ontvangen voor hun pe-administratie een bewijs van deelname. (Art. 2 Verordening)

IPR erfrecht

Nieuwe adviezen, nieuwe testamenten en verklaringen van erfrecht

Op deze middag zullen de docenten u inwijden in de geheimen van de Erfrechtverordening. U wordt volledig bijgepraat over de ontwikkelingen op het onderhavige terrein. Wat gaat er veranderen voor de Nederlandse internationaal erfrechtelijke (advies)praktijk? Welke rechtskeuzemogelijkheid heeft een erflater bijvoorbeeld (nog) en welk recht moet zonder rechtskeuze worden toegepast? Welke gevolgen heeft de verordening voor de praktijk van de internationale boedelafwikkeling en welke rol speelt de in te voeren Europese erfrechtverklaring daarbij? Vanzelfsprekend komt ook het huidige IPR-erfrecht ruimschoots aan bod. Als gevolg van de tips en de aandacht voor voetangels en klemmen kunt u na het volgen van deze cursus meteen zelfstandig met de nieuwe regeling aan de slag op kantoor.

inclusief lunch en cursusmateriaal

Datum	maandag 9 maart 2015
Tijd	14.00 – 17.15 uur (inlooplunch vanaf 13.00 uur)
Locatie	Utrecht
Docenten	dr. mr. J.G. Knot en prof. mr. F.W.J.M. Schols
Cursusprijs	€ 375,- exclusief BTW
PE punten	3 pe-punten KNB, EPN, NOVEX (in aanvraag)

Informatie en aanmeldingen

U kunt kiezen uit een hele dag IPR Familie- en erfrecht, een ochtend IPR Familierecht of een middag IPR erfrecht. Aan u de keuze!

Voor de hele dag ontvangt u 6 PE-punten. Als u zich voor beide cursussen inschrijft, ontvangt u korting. De cursusprijs voor de hele dag is € 575 exclusief BTW.

Voor meer informatie en aanmeldingen:
www.estatetipeducation.nl